

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' * ΕΤΟΣ ΚΗ' * ΤΕΥΧΟΣ 26 * ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2010

ΧΡΙΣΤΟΣ & ΚΟΣΜΟΣ

Διμηνιαίο Περιοδικό
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Κισάμου & Σελίνου

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' ΕΤΟΣ ΚΗ'
ΤΕΥΧΟΣ 26
ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2010

ΙΔΡΥΤΗΣ:
Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον
ἀπό Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ

Ταχυδρομική Διεύθυνσις:
Ἱερά Μητρόπολις Κισάμου & Σελίνου
Κισάμος Χανίων Τ.Κ. 734 00
Τηλ.: 28220 22128 - 22018
Fax: 28220 83037

Ἡλεκτρονική Διεύθυνσις:
www.imks.gr
E-mail: info@imks.gr
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
2492

Διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ
Συνδρομές προαιρετικές
Αριθμ. Λογαριασμοῦ Ἐθνικῆς
Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος:
390/54013303

Ἡλεκτρονική ἐπεξεργασία-Σελιδοποίηση:
Ἄντ. Βακάκης, Θεολόγος-Γραμματεὺς Ι.Μ.Κ.Σ.
Διορθώσεις κειμένων:
Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Μπατσάκης

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ:

Ἰ.Μ. Ζωοδόχου Πηγῆς
Παρθενῶνος Κισάμου
(Κωδωνοστάσιο)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Πατριαρχική Ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα»

Τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατρι-
άρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥσελ. 35-36

«Ἐγκύκλιος Πάσχα (4/2010)»

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ σελ. 37-38

«Ἡ Κληρονομιά τῆς ἀνθρωπιᾶς»

Τοῦ Σεβ. Γέροντος Μητροπολίτου ἀπὸ Κισάμου & Σελί-
νου κ.κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ σελ. 39-40

«Ἐπίκαιρες σκέψεις. Ἡ χειρότερη ἔκδοσις»

Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Θ. Χατζηνικολάου. Θεολό-
γου, τ. Λυκείαρχου - Ἀκαδημαϊκοῦ - Ἱεροκλήρυκος Ἰ. Μ.
Κισάμου καὶ Σελίνου..... σελ. 41

«Μετά τὸν πόνο ἢ χαρά»

Τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. Ἐμμανουήλ Μπαριωτάκη,
Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου Δυτ. Κισάμου σελ. 42-43

«Ἡ ἀφήγηση παραμυθιῶν στὰ παιδιὰ»

Τῆς κ. Εὐανθίας Ἐλευθεριάδου, Νηπιαγωγοῦ τοῦ 4^{ου} Νη-
πιαγωγείου Κισάμουσελ. 43-44

«Τὸ ἄναμμα τῶν κεριῶν καὶ τῶν καντηλιῶν στή θρη- σκευτικὴ μας παράδοση»

Τοῦ κ. Ἰωάννου Στεφανογιάννη, Συγγραφέως - Ἀρθρο-
γράφουσελ. 45-47

«Ἐνορίες τῆς Μητροπόλεως μας. Ἐνορία Μεταμορφώ- σεως τοῦ Σωτῆρος Βουκολιῶν Κισάμου». Α' Μέρος.

Τοῦ Αἰδес. Ἰωάννου Γουμενάκη, Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου Ἀνατ.
Κισάμου - Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίαςσελ. 48-50

«Ὀδοιπορικὸ στή Λέσβο»

Τῆς κ. Ζωῆς Λιβανοῦσελ. 51-52

«Προστατευόμενες περιοχὲς καὶ διαχείρισή τους».

Μέρος Β'

Τοῦ κ. Ἰωάννου Ἀρνέλλου, Δασολόγου-Μελετητοῦ.....
.....σελ. 53-54

«Ἱερατικά Πένθη». Μάρκος Βουντουράκης, Πρωτοπρε- σβύτερος..... σελ. 55

«Ἡ Ἐκκλησία σᾶς ἀπαντᾷ»

[Ἀπαντήσεις σέ ἐρωτήματα καὶ ἀπορίες πού θέτουν οἱ
ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ μας]..... σελ. 56

«Τὸ Χρονικὸ τῆς Μητροπόλεως μας».

(Μάρτιος - Ἀπρίλιος 2010)σελ. 57-60

«Δωρεές ὑπὲρ τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Μητροπόλεως μας».

..... σελ. 61

«Ἰποδοχὴ τοῦ Χριστοῦ»

«Ἀνθολογία Ἀνεκδότων». Τοῦ Μητροπολίτου Ἐδέσσης
Κυροῦ Χρυσοστόμου σελ. 61

«Προσκυνηματικὴ Ἐκδρομὴ σὲ Μόσχα, Ἁγ. Πετρού-
πολη, Ντιβέγιεβο, Ὅσιο Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ, Ζά-
γκορσκ»σελ. 62-63

Πατριαρχική Ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ Ἀγίῳ Πάσχα

+ Β Ἀ Ρ Θ Ο Λ Ο Η Β Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ Τῷ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Αδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, Χριστὸς ἀνέστη! Εὐφρόσυνος καὶ φωτεινὴ ἀνέτειλε καὶ πάλιν ἡ ἀγία ἡμέρα τοῦ Πάσχα καὶ σκορπίζει χαράν, παρηγορίαν, ἀγαλλίασιν καὶ βεβαίαν ἐλπίδα ζωῆς εἰς ὅλους τοὺς πιστοὺς, παρὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀνὰ τὸν κόσμον βαρεῖαν ἀτμόσφαιραν ἐξ αἰτίας τῆς πολυδιαστάτου κρίσεως, μὲ ὅλας τὰς γνωστὰς ὀδυνηρὰς ἐπιπτώσεις τῆς εἰς τὸν καθημερινὸν βίον τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀνέστη ἐκ τοῦ Τάφου ὁ Χριστός, ὁ Θεάνθρωπος, καὶ μαζί Του ἀνέστη ὁ ἄνθρωπος! Ἡ καταδυναστεία τοῦ θανάτου ἀποτελεῖ παρελθόν. Ἡ ἀπελπισία τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ ἄδου παρήλθεν ἀνεπιστρεπτί. Ὁ μόνος Ἴσχυρὸς καὶ Χορηγὸς τῆς ζωῆς, ἀφοῦ ἀνέλαβεν ἐθελουσίως διὰ τῆς Ἐνσαρκώσεώς Του ὅλην τὴν δυστυχίαν τῆς φύσεώς μας καὶ τὸ ἴδιον τὸ κεφάλαιόν τῆς, τὸν θάνατον, ἤδη «τὸν ἄδην ἐνέκρωσε τῇ ἀστραπῇ τῆς Θεότητος» καὶ ἐχάρισεν εἰς τὸν ἄνθρωπον ζωὴν καὶ «περισσὸν» ζωῆς.

Αὐτὴν τὴν περίσσειαν ζωῆς, τὴν ὁποῖαν ὁ Ἄναστάς ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς, δὲν παύει νὰ συκοφαντῇ καὶ νὰ διαβάλλῃ πάντοτε μὲ συνέπειαν πρὸς τὸ ὄνομά του ὁ διάβολος, καίτοι ἀπονευρωμένος πλέον

καὶ ἐντελῶς ἀνίσχυρος καὶ καταγέλαστος. Τὴν συκοφαντεῖ μὲ τὴν εἰς τὸν κόσμον ἐπικρατοῦσαν ἀκόμη «ὑβρίν», τόσον ἔναντι τοῦ Θεοῦ, ὅσον καὶ ἔναντι τοῦ συνανθρώπου καὶ τῆς ὅλης κτίσεως. Τὴν διαβάλλει μὲ τὴν εἰσέτι ὑφισταμένην ἐντὸς ἡμῶν «ἀρχαίαν σκωρίαν» τῆς ἀμαρτητικῆς ροπῆς, τὴν ὁποῖαν καταλλήλως πάντοτε ἐκμεταλλεύεται, προσπαθῶν νὰ μᾶς παγιδεύσῃ εἴτε εἰς τὴν ἔμπρακτον ἀμαρτίαν, εἴτε εἰς τὴν περὶ τὴν πίστιν πλάνην. Ἡ «ὑβρις» εἶναι ἀπότοκον τῆς «σκωρίας» ἐκείνης καὶ ἀμφότεραι συναποτελοῦν τὸ ἀπαίσιον ζευγὸς τῶν εὐθυνομένων διὰ τὴν διατάραξιν τῶν σχέσεών μας πρὸς ἑαυτοὺς, πρὸς ἀλλήλους, πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς ὅλην

τὴν Δημιουργίαν. Εἶναι, κατὰ ταῦτα, ἀδήριτος ἀνάγκη νὰ ἀποκαθάρωμεν τὴν σκωρίαν ἐκείνην μετὰ πάσης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας, ὥστε νὰ λάμψη ἄπλετον τὸ ζωοποιὸν φῶς τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ εἰς τὸν νοῦν, εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸ σῶμα μας, νὰ ἀπομακρύνῃ τὸ σκότος τῆς ὑβρεως καὶ νὰ ἐκχυθῇ τὸ «περισσόν» τῆς ζωῆς εἰς τὸν κόσμον ὅλον. Τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ οὔτε διὰ τῆς φιλοσοφίας, οὔτε διὰ τῆς ἐπιστήμης, οὔτε διὰ τῆς τέχνης, οὔτε διὰ τῆς τεχνικῆς, οὔτε διὰ τινος ἰδεολογίας, εἰ μὴ μόνον διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν μέχρι Παθῶν καὶ Σταυροῦ καὶ Τάφου καὶ ταμείων τοῦ ἄδου συγκαταβάντα καὶ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντα Θεάνθρωπον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐκφραζομένης διὰ μυστηριακῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ ἐμπόνου καὶ συστηματικοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος. Ἡ Ἐκκλησία, ὡς τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ζῆ ἀδιαλείπτως καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τὸ θαῦμα τῆς Ἀναστάσεως, καὶ διὰ τῶν ἁγίων Μυστηρίων τῆς, τῆς Θεολογίας καὶ τῆς πρακτικῆς διδασκαλίας τῆς, μᾶς δίδει τὴν δυνατότητα νὰ μεταλάβωμεν τοῦ θαύματος, νὰ μετᾶσχωμεν τῆς νίκης κατὰ τοῦ θανάτου, νὰ γίνωμεν τέκνα φωτόμορφα τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἀληθῶς «θείας κοινωνοὶ φύσεως», ὅπως συνέβη καὶ συμβαίνει μὲ ὅλους τοὺς Ἁγίους. Ἡ εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας ἡμῶν φυομένη κακοβότανος καὶ ἀκανθηρὰ δέσμη τῶν παθῶν, ἢ λιπαινομένη ἐκ τῆς σκωρίας τοῦ ἐν ἡμῖν «παλαιοῦ ἀνθρώπου», εἶναι ἐπάναγκες νὰ μεταμορφωθῇ τὸ συντομώτερον ἐν Χριστῷ, διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ χάριν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς ζωντανῶν εἰκόνων Του, δηλ. τῶν συνανθρώπων μας, εἰς ἀνθοδέσμη ἀρετῶν, ἁγιασμοῦ καὶ δικαιοσύνης. Οὕτω, ὁ ἱερὸς ὑμνογράφος ἐπικαίρως ψάλλει: *«Δικαιοσύνης ἐσθῆτα περιβαλλόμενοι λευκὴν ὑπὲρ χιόνα, τῇ παρουσίᾳ τοῦ Πάσχα ἡμέρα εὐφρανθῶμεν, ἐν ᾗ ὁ Χριστός, δικαιοσύνης ὡς ἥλιος ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνατείλας, πάντας ἡμᾶς ἀφθαρσία κατεφαίδρυνεν»*. Τὸ λευκὸν ἔνδυμα τῆς δικαιοσύνης μᾶς ἐδόθη συμβολικῶς κατὰ τὸ ἅγιον Βάπτισμα καὶ καλούμεθα διὰ τῆς διαρκoῦς μετανοίας, τῶν χαροποιῶν δακρῶν, τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς, τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐπιθυμιῶν, τῆς ὑπομονῆς εἰς τὰ ὀδυνηρὰ τοῦ βίου καὶ τῆς ἀνυποχωρήτου προσπαθείας πρὸς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν πασῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ μάλιστα τῆς κεφαλαιώδους ἐντολῆς τῆς ἀγάπης, νὰ τὸ ἀνακαθάρωμεν, μετέχοντες οὕτως εἰς τὴν σταυρικὴν κένωσιν τοῦ Θεανθρώπου, ὥστε νὰ ἔλθῃ ἡ πασχάλιος εὐφροσύνη, τὸ φαιδρὸν ἀναστάσιμον φῶς καὶ ἡ σωτηρία εἰς τὴν ζωὴν μας καὶ εἰς τὸν περὶ ἡμᾶς κόσμον.

Ταῦτα ἀπὸ τοῦ πάντοτε ἐν τῇ δοκιμασίᾳ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ φωτὶ καὶ τῇ χαροποιῷ ἐμπειρίᾳ τῆς Ἀναστάσεως, ὑπάρχοντος Φαναρίου ἐορτίως γράφοντες καὶ τὴν στοργὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διερμηνεύοντες, εὐχόμεθα ὀλοφύχως πᾶσαν παρὰ τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντος Ἀρχηγοῦ τῆς Ζωῆς σωτήριον δωρεὰν καὶ πασχάλιον εὐλογίαν.

Ἅγιον Πάσχα 2010

+ Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Χριστόν Ἀναστάντα εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἐγνήλιος Πάσχα (4/2010)

ΠΡΟΣ:

τό Χριστεπώνυμο Πλήρωμα
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου & Σελίνου

«Δράμα καί θάμα τ' Ἀπριλιοῦ, γιορτή καί τοῦ Κυρίου. Λαμπρή...
... μυστικό ρόδο πού οἱ σκληροί γεννοῦν τοῦ μαρτυρίου σταυροί...
.. χαρά τῶν ἄδολων καρδιῶν καί τῶν δόλασπρων κρίνων...
Στό στόμα ὡς ἔχουν τό φιλί τοῦ Πάσχα, ὄλοι, μεγάλοι, μικροί,
δειξε φιλί ἀναστάσιμο καί στήν Ἑλλάδα πάλι, Λαμπρή...
πρόσταξε τοῦ ὄκνου οἱ δαίμονες νά πέσουν καί τοῦ μίσους νεκροί, Λαμπρή.
γιά μιάν ἀπίστευτη στό θάμα τῶν Ἑλλήνων γέννα...»

(Κωστής Παλαμᾶς)

Αγαπητοί μου φίλοι καί ἀδελφοί, τέκνα εὐλογημένα τῶν ἐπαρχιῶν μας Κισάμου & Σελίνου. Ἐμπνευσμένος ἀπό τόν Κατηχητικό λόγο τοῦ Ἱεροῦ Χρυσόστομου: «*Εἰ τίς εὐσεβῆς καί φιλόθεος ἀπολανέτω τῆς καλῆς ταύτης καί λαμπρᾶς πανηγύρεως...*» ὁ Ἐθνικός μας ποιητής Κωστής Παλαμᾶς στό ποίημά του «Λαμπρή», μέ τούς παραπάνω στίχους, δοξολογεῖ τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Γεγονός κορυφαῖο γιά τήν σύνολη ἀνθρωπότητα. Ἐπισφράγισμα τῆς Θείας Οἰκονομίας. Ὁ Χριστός κατήλθε ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς καί συνέτριψε μοχλοῦς αἰώνιους. Καί γι' αὐτό «θανάτου γάρ θάνατος ὁ θάνατος αὐτοῦ γέγονεν», ὅπως χαρακτηριστικά ἀναφέρει ὁ Ἱερός Χρυσόστομος. Δικαίως λοιπόν τό Πάσχα ὀνομάζεται «*ἐορτή τῶν ἐορτῶν καί πανηγυρις πανηγύρεων*». Ἡ Ἀνάσταση ἀποτελεῖ τό κέντρο τῆς πίστεως καί τῆς λατρείας μας. Θρίαμβος ζωῆς.

Ἡ ἐορτή τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ μας δέν εἶναι μία τυπική ἐορτή πού τήν συντηρεῖ καί τήν μεταφέρει ἡ παράδοση μέσα στούς αἰῶνες. Εἶναι ἡ κατ' ἐξοχήν ἡμέρα καί ἐορτή πού ἀνταποκρίνεται στόν βαθύτερο ψυχισμό τοῦ Ρωμοῦ. Ἡ θερμή καί φωτεινή πηγὴ τῆς βιοθεωρίας του καί τῆς δοξασίας πού ἔχει γιά τή ζωή καί τόν κόσμο ὀλόκληρο. Ἡ μεγάλη αὐτή ἐορτή τῆς Χριστιανοσύνης ἦταν πάντα ἡ μεγάλη ἐορτή τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Στίς δύσκολες ὥρες τῆς δοκιμασίας του τό Γένος μας ἔβλεπε στή γιορτή τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ τήν πεποίθησι γιά τήν ἀναγέννησι καί τήν ἀνοδό του στό φῶς. Στά σκληρά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας ἡ εὐχή ἦταν «Χριστός Ἀνέστη» καί ἡ «Ἑλλάς Ἀνέστη». Ὁ Ἑλληνισμός συνταύτισε τό Πάσχα μέ τήν

ἐλπίδα, τήν ἐπιβίωσι, τήν ἐλευθερία, τήν χαρά τῆς ζωῆς. Ἰδιαίτερα ὁ νέος Ἑλληνισμός διαμορφώθηκε μέ ἄξονα τήν ἰδέα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Γένους.

Τό μήνυμα τῆς Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ μας, μήνυμα ζωῆς, ἐλπίδας, νίκης τῆς ἀλήθειας κατὰ τοῦ ψεύδους, τοῦ θανάτου, τοῦ μηδενισμοῦ καί τῆς ἀπογοίτευσις, κηρύσσει τήν

ἐλευθερία ἀπό κάθε αἰτία φόβου. Καί στήν ἐποχή μας, στήν κοινωνία μας, στόν τόπο καί στήν πατρίδα μας οἱ φόβοι αὐξάνονται. Ἐπιτείνονται ἀπό τήν διεθνή οικονομική κρίση. Ἀπό τήν δαμινοποίηση καί δυσφήμιση τοῦ θυσιαστικοῦ καί σταυρικοῦ ἤθους, τῆς ἄσκησις. Ἀπό τήν ἀνασφάλεια, τήν ἀβεβαιότητα, τήν ἀνεργία, τήν μοναξιά, τόν καιροσκοπισμό, τήν καταρράκωση καί τόν εὐτελισμό θεσμῶν καί ἀξιῶν. Σέ συγχορδία μέ ψευδοεπιστημονικές δυνάμεις ὁ εὐδαμονισμός στηλιτεύει τήν ἄσκησις, ὡς παρά φύσιν ζωή, ὡς καταπίεση καί ἀλλοτρίωση.

Ἡ μεγάλη ὑπόσχεσις μιᾶς ὑλιστικῆς εὐμάρειας, διαψεύδοντας τίς ὅποιες ἀρχικά αἰσιόδοξες προβλέψεις, δείχνει σήμερα νά ἀπειλεῖ τήν πνευματική καί κοινωνική μας ὑπόστασις, ἀφοῦ εἶναι ὀδυνηρά βέβαιο ὅτι ἡ ἀνθρώπινη πορεία ἔχει ἐμπλακεῖ σέ δραματικές ἀντινομίες. Ἡ καθολική ἐπικράτησις τοῦ ἀτομικοῦ προτάσσει τήν «βιοτική μέριμνα» στήν κλίμακα τῶν ἀξιῶν τῆς καθημερινότητος. Μπροστά λοιπόν σ' αὐτό τό ὀρμητικό ποτάμι, πού ἀπειλεῖ νά σαρώσει καί νά ἀφανίσει τά πάντα, ἔχομε χρέος νά ἀντισταθοῦμε. Νά ἀγωνιστοῦμε καί νά βελτιώσουμε τόν ἑαυτό μας, τήν οἰκογένειά μας, τό περιβάλλον, τόν τόπο μας, τήν κοινωνία μας, τόν κόσμον ὅλο. Νά συνειδητοποιήσομε ἀκόμα περισσότερο τήν ἀνάγκη γιά μία ἀνάστασις πνευματική, ἠθική καί κοινωνική.

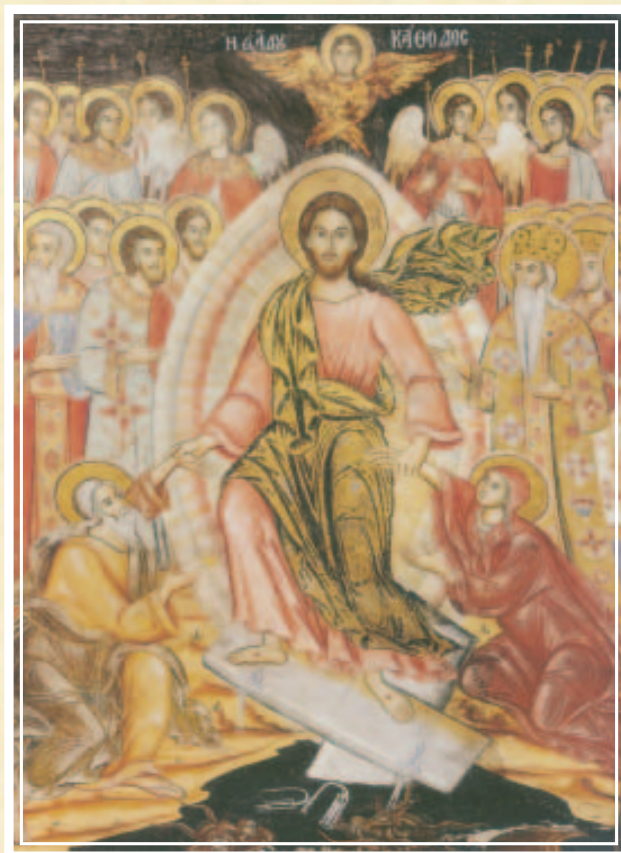
Μόνο μέσα ἀπό αὐτό τό πνεῦμα, ἀγαπητοί μου φίλοι καί ἀδελφοί τοῦ Ἀναστημένου Κυρίου μας, μπορεῖ ἡ πορεία πρός τόν Γολγοθᾶ, ἡ Σταυρική θυσία καί ἡ Ἀνάστασις τοῦ Θεανθρώπου νά ἀποκτήσουν νόημα καί σημασία γιά τήν ζωή μας. Νά φωτίσουν τήν καρδιά, τό νοῦ καί τήν ψυχή μας, γιά μία ζωή γεμάτη ἀγάπη καί σεβασμό γιά τόν ἄνθρωπο, ἐλπιδοφόρα γιά τό μέλλον. Νά ἀναστήσουν τά ὄνειρα καί τά ὁράματα τοῦ Γένους μας.

Χριστός Ἀνέστη, ἀδελφοί μου! Τό φετινό Πάσχα ἄς εἶναι ἡ ἀπαρχή μιᾶς νέας ἀναστάσιμης πορείας γιά ὅλους μας.

Μετά πολλῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Κισάμου & Σελίνου ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ

Ἡ Κληρονομιά τῆς ἀνθρωπιᾶς.

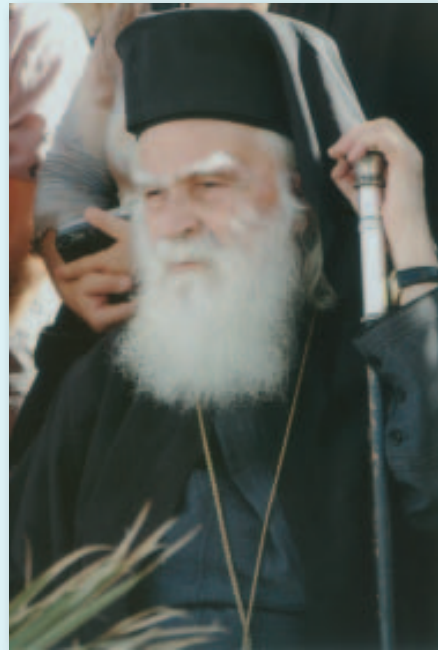
Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος
ἀπό Κισιάμου & Σελίνου κ.κ. Εἰρηναίου

Ἔε δύο μεγάλες στιγμές τῆς ζωῆς των οἱ Κρητικοί μιλοῦν γιά κληρονόμους καί κληρονομίες. Στό **Γάμο** καί στό **Θάνατο**. Στό Γάμο τῶν παιδιῶν των οἱ παποῦδες μας ξεχωρίζανε τό μερτικό τοῦ καθενός καί τοῦ τό χαρίζανε μέ τήν εὐκή των.

Στά μιλήματα τῶν προξενιῶν μιλοῦσαν βέβαια πρῶτα γιά τά παινέματα τῆς κόρης καί τοῦ παλληκαριοῦ, γιά τήν ἀξιωσύνη, γιά τήν ὁμορφιά καί τή φρονιάδα, μά ὕστερα κουβέντιαζαν καί γιά τά προυκιά κι' ἀπανοπρούκια. Μοιράζανε τ' ἀμπέλι μέ τίς σκάλες, τά λιόφυτα μέ τίς χοντρολιές καί τά μουρέλλα καί στίς χαλέπες χαράζανε σταυρούς ἀπάνω στά χαράκια καί βάζανε τά σύνορα καί τά «στραλίκια».

Τό ἴδιο καί στό Θάνατο. Στίς στερνές στιγμές των οἱ Παπποῦδες μας φωνάζανε παιδιά καί ἐγγόνια γύρω των καί πρὶν νά βγῆ ἡ ψυχὴ των χαρίζανε τό «Γεροντομοῖρι». Τό γονικό σπίτι, τό παλιάμπελο, τίς ξωτάρικες ἐλιές, τά πιθάρια, τίς παλαικῆς πατανίες κι' οἱ καπετάνιοι μοιράζανε τ' ἄρματα καί τά μπαϊράκια των. Καί πάλι συχνά στίς ἔκτακτες στιγμές καί στίς βαρειές ἀρρώστιες καλοῦσαν νύχτα, μεσάνυχτα τό Συμβουλευγράφο καί κάνανε τή μυστική των διαθήκη. Ὁμορφες καί συγκινητικές στιγμές τῆς Κρήτης. Ἡ ζωὴ περνοῦσε ἀπό τό γονιό στό παιδί κι' ἀπό τό παιδί στό ἐγγόνι κι' ἡ Κρήτη τό ἴδιο περνοῦσε ἀπό γενιά σέ γενιά κι' ὁ καθένας μέ τή σειρά του τή δούλευε καί τή γλεντοῦσε, τήν ὑπεράσπιζε καί τήν τραγουδοῦσε.

Μά ἡ κληρονομιά τῶν παπούδων μας δέν ἦταν μόνο τά σόχωρα καί τά νοικοκυριά. Ἦταν ἀκόμη οἱ εὐχές καί τά ἐθίματα, ἡ τιμὴ καί ὁ λόγος. Ἦταν ἡ πίστη καί τό φιλότιμο, ἡ φρονιάδα καί ἡ ντροπή, ἡ ντομπροσύνη καί ἡ παλληκαριά, ἡ φιλοξενία καί τό σπλάχνος, ὅλα τοῦτα τά ἱερά καί μεγάλα αἰσθήματα πού ὁ Κρητικός τά λέει μέ μιὰ ξεχωριστὴ καί βαρυσήμαντη λέξη: **ἀνθρωπιὰ**.

Κι' ἡ κληρονομιά ἦταν πάντα ἱερὴ καί ἀκατάλυτη στή συνείδηση τῶν παπούδων μας. Ὁ καθένας θεωροῦσε χρέος του νά κρατήσῃ τά χωράφια τοῦ πατέρα του, νά φυτέψῃ καινούργια ἀμπέλια καί λιόφυτα καί κείνος πού πουλοῦσε ἢ σπαταλοῦσε τήν πατρικὴ κληρονομιά ἦταν ἀνάξιος καί μαγαρισμένος. Τό ἴδιο παιδιά κι' ἐγγόνια συχωροῦσανε τοὺς παπποῦδες των γιά κείνα πού πήρανε καί κρατοῦσαν σάν ἱερὴ παρακαταθήκη τήν ἀρχοντιά καί τήν τιμὴ, τό σέβος καί τήν ἀνθρωπιὰ.

Ἔτσι στάθηκε ἡ Κρήτη. Ἔτσι μεγάλωσε καί τράνεψε ἡ Κρήτη. Ἔτσι βάσταξε κι' ἀπόμεινε ἡ Κρήτη κι' εἶναι σήμερο στά χέρια μας νοικοκυριό καί σόχωρο. Πατρίδα κι' ἀνθρωπιὰ, κληρονομιά καί δόξα.

Χιλιάδες χρόνια, χιλιάδες ἀνθρωποι, ζευγάδες, μαστόροι, βοσκοί, παπάδες, καπετάνιοι, ἐμπόροι, δασκάλοι, μάρτυρες κι' ἁγιασμένοι, δούλεψανε γιά νά κτισθῆ, νά μεγαλώσῃ καί νά σωθῆ ἡ Κρήτη. Δούλεψανε μέ τό μυστρί, μέ τό τσαπί, μέ τό του-

φέκι, μέ τό λόγο καί τόν κόπο, μέ τό αίμα καί τό πνεύμα, γιά νά σταθῆ ἡ Κρήτη καί νά ναι σήμερο στά χέρια μας **κληρονομιά** καί **χρέος**.

Κι ἡ κληρονομιά αὐτή πρέπει νά κρατηθῆ ἀπό μᾶς σήμερο, νά προστέσωμε σ' αὐτή τά δικά μας ἀνασταίματα καί νά τήν παραδώσωμε στά παιδιά μας καί στά παιδιά τῶν παιδιῶν μας.

Κι' ἐδῶ εἶναι τό μεγάλο χρέος. Σέ περασμένους καιρούς ἡ Κρήτη εἶχε πολλούς ἐχθρούς καί πέρασε πολλούς κινδύνους, μά τούς ξεπέρασε ὥστόσο ὅλους καί κράτησε γνήσιο τό αίμα καί τό πνεύμα της.

Ἡ Κρήτη δέ φοβήθηκε Σουλτάνους καί Δόγη-

δες, Σαρακινούς καί Γκεσταπιίτες. Κι ἦταν πάντα ἀρματωμένη μέ τό κουράγιο καί τό πείσμα, μέ τήν πίστη καί τήν ἀχροντιά, μέ τή φλόγα καί τήν ἰδέα.

Ἐλευθερία ἢ θάνατος.

Αὐτό ἦταν ὡς τώρα ἡ σημαία καί ἡ ψυχὴ τῆς Κρήτης.

Ὅμως φοβοῦμαι σήμερο. Φοβοῦμαι κείνο πού ξαρματώνει τίς ψυχές καί ἀχαμνίζει τόν ἄνθρωπο. Κείνο πού νεροουλώνει τό αἶσθημα καί παραιτᾶ τό χρέος. Κείνο πού καταργεῖ τό μόχθο καί τή θυσία καί κάνει σκοπό τῆς ζωῆς τή μαλθακότητα καί τό ραχάτι.

Φοβοῦμαι τόν ἄνεμο τοῦ μηδενισμοῦ πού ἔρχεται ἀπό τίς ἄλλες στεριές καί φυσᾶ μέσα στήν ψυχὴ τῆς Κρήτης. Φοβοῦμαι καί θέλω νά ξυπνήσω τούς βιγλάτορες τῆς Κρήτης καί ν' ἀβιζάρω τά νειᾶτα της.

Κρατῆστε Παιδιά μου, τήν Ἱερή κληρονομιά τῆς Κρήτης.

Στούς ὄμους σας, στό μυαλό σας καί στήν καρδιά σας κρατῆστε τό χρέος τῆς Κρήτης.

Τό ξέρω, ἡ Κρήτη εἶναι ἓνα Νησί καί δέν εἶναι σίγουρα ὁ «ὀμφαλός τῆς γῆς». Ὁ κόσμος εἶναι πολύ πλεῖο μέγας ἀπό τήν Κρήτη κι ὁ Θεός δέν γνοιάζεται μόνο γιά μᾶς τούς Κρητικούς.

Ὅμως σιγά-σιγά, μέ τούς καιρούς ἡ Κρήτη ἀπό Νησί ἔγινε Σημαία. Μιά σημαία ποῦχει ἀπάνω της τό Σταυρό καί τήν ἀνθρωπιά. Κι ἡ σημαία αὐτή δέν εἶναι μόνο γιά τήν Κρήτη. Εἶναι γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα.

Καταλαβαίνετε τώρα, παιδιά μου, γιατί μιλῶ μέ πόνο καί μέ πάθος γιά τήν Κρήτη, γιά τήν κληρονομιά καί τό χρέος, πού μᾶς ἀφήνει **ἡ Κρήτη**.

**Ἀπό τό Βιβλίο τοῦ Σεβασμιωτάτου
Μητροπολίτου ἀπό Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. Εἰρηναίου:
«Ὁ Χριστός σημάδεψε τήν Κρήτη»**

Ἡ χειρότερη ἔκδοσις

Εἡμερα, ὅπως καί σέ κάθε ἐποχή, δέν χρειάζεται τίποτε λιγότερο καί τίποτε περισσότερο ἀπό τήν ζῶσα μαρτυρία, τήν ὁποῖαν καλοῦνται νά δώσουν μέ συνέπεια καί εὐθύνη τά πιστά μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὅτι δηλαδή ὁ ἀληθινός προορισμός τοῦ ἀνθρώπου δέν συνίσταται στή δουλεία καί στήν ὑποταγή στά ἐγωϊστικά πάθη, ἀλλά στήν ὁλοκλήρωση τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητος διά τῆς, μέ ἀγάπη, προσφορά καί θυσία, ὁμοιώσεως καί κοινωνίας πρὸς τόν Θεόν τῆς Ἀγάπης.

Εἶναι βέβαια φυσικό, λόγω τῆς καθολικῆς διαφθορᾶς τῆς ὑλικῆς καί ἀνθρώπινης φύσεως, νά ἐλκύεται ὁ ἄνθρωπος περισσότερο ἀπό τά σύμβολα τῆς δουλείας καί ὄχι ἀπό τό σύμβολο τῆς θυσίας καί τῆς ἀγάπης, τό σύμβολο τοῦ Σταυροῦ.

Ὡστόσο, δέν πρέπει νά λησμονοῦμε ὅτι ὑπέροχος ρυθμιστής τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας, σέ τελευταία ἀνάλυση, εἶναι ἡ Θεία Χάρις, ἡ ὁποία καθιστᾷ τόν ἀδύνατον καί δειλόν ἄνθρωπον ἰκανόν νά γίνεῖ κοινωνός τῆς θεότητος.

Τήν σπουδαιότητα αὐτή ἀλήθεια, καί μάλιστα ὡς προσωπική του ἐμπειρία, διεκήρυξε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἡ ἠρωϊκότερη καί ἀγιότερη αὐτή μορφή τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅταν συνέδεσε τήν δική του ἀνθρώπινη ἀδυναμία μέ τήν Παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τόν διαβεβαίωσε: «ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, ἡ γάρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» (Β' Κορ. 12,9). Καί ἡ χάρις αὐτή δέν ἐξέλειψε καί ἀπό τήν δική μας ἐποχή, μάλιστα θά

λέγαμε ὅτι ὅσο φαίνεται ὅτι ἐπεκτείνεται καί κυριαρχεῖ ἡ ἁμαρτία, τόσο αὐξάνεται καί ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, διότι «ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερπερίσσευσεν ἡ χάρις». (Ρωμ. 5,20).

Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ δέ νά πῶ ὅτι ἡ διαπίστωσις αὐτή ἀποτελεῖ τήν μοναδική ἐλπίδα γιά τήν ἐποχή μας, ἔπειτα ἀπό τόση προδοσία...

Αὐτό μᾶς δίνει καί τό μήνυμα ὅτι δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει χριστιανός, σέ ὁποιαδήποτε ἐποχή κι ἄν ζεῖ, πού νά μὴν εἶναι ἔτοιμος νά μαρτυρήσει γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Γιά τή δική του σωτηρία.

Γράφοντας αὐτά, σκέφτομαι τά μεγάλα καί συγκινητικά λόγια τοῦ

Τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου Ἰγνατίου Θ. Χατζηνικολάου Θεολόγου - τ. Λυκειάρχου - Ἀκαδημαϊκοῦ Ἱεροκλήρυκος τῆς Ἱ.Μ. Κισάμου & Σελίνου

Πασχάλ: «ἀπλώνω τά χέρια μου στόν Λυτρωτή μου, πού ἐπί τέσσερις χιλιάδες χρόνια προφητεύσανε πὼς θάρθει, καί ἦλθε γιά νά βασανισθεῖ καί γιά νά πεθάνει πάνω στή γῆ γιά μένα, τόν καιρό πού προφητεύθηκε καί μέ ὅλα τά καθέκαστα πού εἶπανε οἱ προφῆτες. Καί μέ τή χάρη τῆ δική Του, καρτερῶ μέ εἰρήνη τόν θάνατο νά μέ πάρει, μέ τήν ἐλπίδα πὼς θά εἶμαι ἐνωμένος μαζί Του αἰώνια. Κι ὡστόσο περνῶ τή ζωή μου μέ χαρά, εἴτε μέ τά καλά πού μοῦ δίνει κατά τό θέλημά Του, εἴτε μέ τά κακά πού μοῦ στέλνει γιά τό δικό μου καλό καί πού ὁ ἴδιος μέ ἐδίδαξε νά τά τραβῶ χωρίς παραπονο, ὅπως τά τραβῆξε καί Κεῖνος».

Τό ξέρομε, καί τό ζοῦμε, πὼς οἱ σημερινοί χριστιανοί εἶμαστε ἀνακατεμένοι καί δεσμευμένοι μέσα σ'αὐτή τήν ἀνήσυχη, τήν τυραννικά πιεστική καί τήν ὑλόφρονη ἐποχή μας, καί μοιάζομε νά εἶμαστε ἀναποφάσιστοι γιά τήν πίστη μας. Μοιάζομε νά διστάζομε νά διακηρύξομε πὼς γιά μᾶς ὁ Χριστός εἶναι τό πᾶν, καί ὄχι τά πρόσωπα, τά ὑψηλά ἰστάμενα καί συγκρουόμενα, μὴ ἔχοντα πίστη στόν Θεόν καί ταπείνωση. Πού διαιροῦν καί διχάζουν. Πού φανατίζουν καί πού ἀπομακρύνουν ἀπό τήν ἀληθινή πίστη πού εἶναι ὁ Χριστός.

Ὁ ἀληθινά χριστιανός δέν μπορεῖ - δέν πρέπει - νά συμφιλωθεῖ μέ τόν κόσμον. Ὅπως ἐπίσης δέν πρέπει νά παρασύρεται ἀπό τά ἐγκόσμια, ἀπό τίς πρωτοκαθεδρίες καί τίς πρωτοκλισίες, πού τόσο καυτηρίασε ὁ Χριστός, καί πού τόση ἀνεπανόρθωτη ζημιὰ κάνουν στήν ψυχή μας. (Ματθ. 23,6, Μάρκ. 12,39, Λουκ. 14,7-8 καί 20, 46).

Δυστυχῶς, πολλοί ἀπό τοὺς λεγόμενους χριστιανούς, κληρικούς καί λαϊκούς, συμβιβαστήκαμε μέ τόν κόσμον καί τά ἐγκόσμια καί ἀρνηθήκαμε τό θεῖον πάθος μας γιά τόν Χριστόν.

Ἐορτάζομε τοὺς ὁσίους καί ἀγίους τοῦ Θεοῦ, μέ φιέστες μάλιστα καί μεγαλοπρέπειες, καί ὁμως πόρρω ἀπέχομε ἀπό τή ζωή καί τήν διδασκαλία τους. Κενὴ πίστις. Κενοφάνεια μέσα στήν μεγαλοφάνεια. Οἱ καρδιές μας πόρρω ἀπέχουν ἀπό τόν Θεόν καί τιμᾶμε τόν ἑαυτόν μας καί ὄχι τόν Θεόν. (Ματθ. 15, 8-9). *Ἡ χειρότερη ἔκδοσις τοῦ φαρισαιοῦ χριστιανισμοῦ.*

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΟΝΟ Η ΧΑΡΑ

«Γύναι, τί κλαίεις;» (Ιωάν. 413).

*Τοῦ Αἰδεσιμολ. Προτοπρεσβυτέρου
Εμμανουήλ Μπαριωτάκη
Αρχιερ. Επιτρόπου τῆς Ἱ. Μ. Κισάμου & Σελίνου*

Μεγάλη εβδομάδα! Ἡμέρες θλίψης καὶ πόνου. Ἡμέρες κατὰ τίς ὁποῖες κάθε χριστιανική ψυχή δονεῖται καὶ πάλλεται, ἀλλὰ καὶ κάθε συνείδηση ὑποκλίνεται στοῦ θεοῦ δράμα τοῦ Κυρίου μας.

Ἐκατομμύρια ἀνθρώπινα μάτια, ἄλλα λιγότερο καὶ ἄλλα περισσότερο, ρέουν δάκρυα πόνου, συντριβῆς καὶ μετάνοιας, βλέποντας τόν ἀναμάρτητο Λυτρωτὴ καὶ Εὐεργέτη, αἰμόφυρτο ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ νὰ παλεύει μόνος καὶ ἀβοήθητος «*ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας*»

Ἀλήθεια, πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ μὴν κλάψει μπροστά στοῦ θάνατο, ἀλλὰ καὶ πῶς θὰ ἀποφύγει τὰ δάκρυα καὶ θὰ συγκρατήσῃ τόν πόνο τῆς ψυχῆς του, μπροστά στοῦ ἀποχωρισμοῦ ἑνός ἀγαπημένου του προσώπου;

Καὶ ὅταν διὰ τοῦ θανάτου ὀδηγεῖται στοῦ θάνατο, ὄχι ἕνας οἰοσδήποτε ἄνθρωπος, ἀλλὰ ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς, ὁ ἀναμάρτητος Θεός, ὁ Κύριος καὶ Διδάσκαλος, ὁ φιλόστοργος εὐεργέτης, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ κλάψουν τόσες εὐεργετημένες ἀπ' αὐτόν ψυχές;

Πι' αὐτό καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἡ γυναῖκα πού πιστά καὶ ἀφοσιωμένα ἀκολούθησε τόν Διδάσκαλο καὶ ἔκλαψε ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, κλαίει καὶ τώρα μπροστά στοῦ μνημεῖο πού δέχθηκε τὴν ζωὴ τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ, νά! βλέπει μπροστά της δύο ἀγγέλους λευκοφορεμένους καὶ ἀστράπτοντες καὶ

παρηγορεῖται. Σκέφτεται τί νὰ τοὺς πεῖ, πῶς νὰ τοὺς μιλήσῃ. Μὲ ποῖο τρόπο ἢ χοϊκὴ ἀνθρώπινη γλώσσα της θὰ ψελλίσῃ λόγο πρὸς αὐτούς.

Ἡ τολμηρὴ Μαρία, ἡ ὁποία δὲν λογάρισε κινδύνους, ἐκείνη πού ὑπερπήδησε μεγάλες δυσκολίες, αὐτὴ πού παραμέρισε τὰ πάντα γιὰ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ τάφου, ἐκείνη πού μαζί μέ τίς ἄλλες Μυροφόρες ξόδεψε χρήματα πολλά γιὰ νὰ ἀγοράσῃ τὰ πολυτιμότερα μύρα καὶ νὰ ἀλείψῃ τό καταπληγωμένο Ἅγιο σῶμα τοῦ Διδασκάλου, μένει ἄφωνη ὅταν ἀνακαλύπτει ὅτι ὁ τάφος εἶναι κενός! Ὁ Κύριος της ἀπών; Ποιὸς τόν πήρε; Ποῦ τόν ἔβαλαν; Ἀγωνία σφίγγει τὴν καρδιά της. Δάκρυα ἄφθονα τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια της καὶ λυγμοὶ τὴν συνταράσσουν ὀλόκληρη.

Ὅμως ἀκούει τοὺς ἐπισκέπτες τοῦ οὐρανοῦ, μέ γλυκιὰ φωνὴ νὰ τὴν ρωτοῦν. «*Γύναι, τί κλαίεις, Ἀνέστη ὁ Κύριος, εἶπέ τοῖς μαθητές, ὅτι Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν...*». Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή τὰ πράγματα ἀλλάζουν. Ἐρχεται στὴ σκέψη της ὁ λόγος τοῦ Κυρίου. «*καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσομαι...*». Φαίνεται ἐπαληθεύτηκε ὁ λόγος τοῦ Διδασκάλου. Ἀνέστη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. Λόγος γιὰ θρῆνο δὲν ὑπάρχει πιά. Χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση πλημμύρισε τὴν ψυχὴ της.

Ξαφνικά ἀκούει τὴν ἴδια φράση, ἀλλὰ ἀπὸ ἄλλο στόμα: «*γύναι τί κλαίεις, τίνα ζητεῖς...*»;

Δὲν τό λέγουν ἄνθρωποι, οὔτε καὶ ἄγγελοι. Τό ἀπευθύνει ὁ νικητὴς τοῦ θανάτου, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς, ὁ Κύριος καὶ Θεὸς της. Στὰ αὐτιά της τό ἐρώτημα αὐτό γίνεται γλυκιὰ μουσική, γίνεται ἐλπίδα, γίνεται χαρὰ καὶ θεϊκὴ παρηγοριά. Τόν ἀναγνωρίζει, σκουπίζει τὰ δάκρυα, σταματᾷ τοὺς θρήνους, εὐφροσύνη τὴν καταλαμβάνει καὶ ἀνακραῖζει πέφτοντας στὰ πόδια Του. «*Ραβουνί, ὃ λέγεται, διδάσκαλε*».

Ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη ἡ Μαρία δὲ γνωρίζει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως καὶ μεταφέρει στοὺς μαθητὲς τό μήνυμα τῆς μεγάλης νίκης κατὰ τοῦ θανάτου.

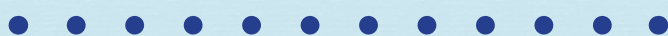
Ἡ ἀφήγηση παραμυθιῶν στά παιδιά

Τῆς κ. Εὐανθίας Ἐλευθεριάδου
Νηπιαγωγῆ τοῦ 4ου Νηπιαγωγείου Κισιάμου

«Μία φορά κι ἓναν καιρό»... ἓνα παραμῦθι ξεκινᾷ... Τά παραμῦθια ἀποτελοῦν ἓνα ἐργαλεῖο ἐπικοινωνίας καί ἀλληλεπίδρασης μεταξύ τῶν ἀτόμων μιάς κοινωνίας. Σήμερα ὁ ρόλος τους παραμένει πολύ σπουδαῖος μέ πολλαπλά μορφωτικά καί ψυχολογικά ὀφέλη γιά τά παιδιά.

Οἱ μῦθοι καί τά παραμῦθια ἀρχικά μεταδίδονταν προφορικά ἀπό γενιά σέ γενιά, ἀποτελώντας μία τεράστια κληρονομιά γιά ὅλο τόν κόσμο. Ἡ διαδικασία αὐτή ἐξέφραζε τήν ἀνάγκη τῶν ἀτόμων νά κληροδοτήσουν ὅλη τήν φιλοσοφία ζωῆς καί τήν τεχνογνωσία τους. Οἱ σοφότεροι ἢ οἱ μεγαλύτεροι διηγῶνταν ἱστορίες πού ἀπευθύνονταν σέ ὅλους. Ἀργότερα, ἡ διήγηση τῶν παραμυθιῶν θεωρήθηκε δραστηριότητα μόνο γιά ἐνήλικες. Στή συνέχεια, τά παραμῦθια περιορίστηκαν στήν ἡλικιακή ὁμάδα τῶν παιδιῶν. Τότε ἀρχισαν νά γίνονται καί οἱ πρῶτες καταγραφές παραμυθιῶν καί νά τυπώνονται σέ βιβλία. Ταυτόχρονα, ἔγιναν καί οἱ πρῶτες παρεμβάσεις καί ἀλλαγές σέ ἐκεῖνα τά πολιτισμικά καί θρησκευτικά στοιχεῖα πού ἦταν ἐνσωματωμένα καί θεωροῦνταν σκληρά νά εἰπωθοῦν στά παιδιά.

Ἡ δημιουργία καί ἡ ἀφήγηση παραμυθιῶν βασίζεται στίς ἴδιες τεχνικές καί διατηρεῖ τή ἴδια δομή ἀκόμη καί σήμερα. Ὑπάρχουν ὅμως, κάποιες παράμετροι σέ σχέση μέ τά παιδιά, οἱ ὁποῖες θέτουν σέ μία ἄλλη βάση τή λειτουργία τοῦ παραμυθιοῦ, χωρίς ὡστόσο νά ἀφαιροῦν κάτι ἀπό τήν ἀξία του. Ὅπως προαναφέρθηκε, τά παραμῦθια δημιουργήθηκαν γιά ἐνήλικες, γι' αὐτό καί περιέχουν καί πολλά νοηματικά κενά, δηλαδή δέν ἐξηγοῦν τό κάθε τί πού συμβαίνει, ἀπλά τό περιγράφουν καί ὑφίσταται χωρίς διαπραγμάτευση. Ὅμως, τό μυαλό τοῦ παι-

Τό ἴδιο ἀκριβῶς ἐρώτημα ἀπευθύνει ὁ Κύριος σέ κάθε πονεμένη χριστιανική ψυχή. Γιατί χριστιανέ κλαίεις; Γιατί θρηνεῖς ἀπαρηγόρητα τό θάνατο τῶν προσφιλῶν σου; Γιατί κατακυριεύεσαι ἀπό τούς στεναγμούς καί τό πένθος; Ἀπό τό θάνατο ἀνέτειλε ἡ ζωή. Ἀπό τόν τάφο ἔλαμψε ἡ ἐλπίδα. Ἀπό τήν Ἀνάσταση ξεπήδησε ἡ χαρά. Γιατί λοιπόν κλαίεις; Ἀνέστη Χριστός καί ὁ θάνατος μηδενίσθηκε. Ἀνέστη Χριστός καί ὁ Ἄδης νεκρώθηκε. Ἀνέστη Χριστός καί ἀφθαρσία γιά τούς ἀνθρώπους ἀνέτειλε.

Μόνο ἐκεῖνοι «οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα» (Ἐφεσ. 2,12) μποροῦν νά θρηνοῦν ἀπαρηγόρητα, γιατί τί μποροῦν νά ἐλπίζουν; Ἡ ἐλπίδα τήν ὁποία δίνει ὁ Χριστός δέν ὑπάρχει γιά κείνους. Γιατί δέν τόν πι-

στεύουν, δέν τόν θέλουν, δέν τόν παραδέχονται ὡς Σωτήρα καί Λυτρωτή τους.

Ἐσύ ὅμως χριστιανέ, παιδί καί φίλε τοῦ Γλυκοῦ Ναζωραίου, ἔλπιζε καί παρηγορήσου. Στρέψε τά μάτια τῆς ψυχῆς σου πρὸς τό λαμπρό καί ζωηφόρο φῶς τῆς Ἀναστάσεως καί κοίταξε ἐκεῖ πέρα τή ζωή, πού δέν τελειώνει ποτέ. Εἶναι ἡ αἰώνια ζωή κοντά στόν Ἀναστημένο Χριστό, πού κατάργησε τόν θάνατο καί χάρισε στούς ὁπαδούς Του τήν ἀνάσταση καί τήν ἀθανασία. Ἀκολούθησε πιστά καί ἀφοσιωμένα τόν Διδάσκαλο, δώρισέ Του τά δικά σου μύρα, τά μύρα τῶν δακρῶν σου, τῆς ἀγάπης σου καί τῆς εὐγνωμοσύνης σου καί τότε ὡς γνήσιος μυροφόρος θά ἀπόλαυσεις τήν χαρά τῆς παραδείσιας ἀτέλειωτης Ἀναστάσεώς Του.

διοῦ δέν ἔχει εὐρεία ἀφαιρετική ικανότη-
τα, ὅπως τό μυαλό τοῦ ἐνήλικου. Εἶναι
σέ θέση νά δημιουργήσει συνδυαστικές
ἀλυσίδες μέσω εἰκόνων, ἀλλά δέν εἶναι
ἀκόμη ικανό νά ἐπεξεργαστεῖ ἀφηρημέ-
νες ἔννοιες καί νά τίς συνδέσει μεταξύ
τους μέσω λογικῶν σχέσεων. Ρωτώντας
συνεχῶς προσπαθεῖ νά φτιάξει στό μυα-
λό του ἕνα «χάρτη» σταθερῶν ἐννοιῶν.
Ἀναλύοντας τά παραμύθια, γίνεται ἀντι-
ληπτό ὅτι ἡ παραπάνω θεώρηση ἀνα-
τρέπεται καθῶς οἱ συμβολισμοί τῶν πα-
ραμυθιῶν βοηθοῦν τά παιδιά σέ αὐτή τή
διαδικασία τῆς κατανόησης τῶν τελο-
λογικῶν πράξεων, γιατί μιλοῦν ξεκάθαρα
πάντα γιά τό γιατί καί τή σημασία ὅσων
συμβαίνουν. Τελικά, τά παραμύθια γί-
νονται κατανοητά ἀπό τά παιδιά, γιατί
στόν κόσμο τοῦς ὅλα μποροῦν νά ζω-
ντανέψουν καί ὅλα μποροῦν νά συμβοῦν.
Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ ἀφήγηση παραμυ-
θιῶν εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος νά ἔχουμε

πρόσβαση στόν ἐσωτερικό κόσμο τῶν παιδιῶν.

Μία σταθερή ἀναφορά στήν κατανόηση τῶν παραμυθιῶν ἀπό τά παιδιά εἶναι ἡ δομή τῶν ιστοριῶν. Τό κατεξοχήν χαρακτηριστικό τους εἶναι ἡ ἐξέλιξη σέ τρεῖς φάσεις: ἀρχή, κρίση, ἐπίλυση. Αὐτό πού εἶναι σημαντικό γιά τά παιδιά εἶναι νά συντελεῖται μία θετική ἐπίλυση. Τά παραμύθια παρουσιάζουν πάντα ἕνα πρόβλημα. Ὁ ἥρωας- πρωταγωνιστής ἀντιμετωπίζει μία δυσκολία καί στό τέλος τά καταφέρνει. Τά παραμύθια μποροῦν νά διδάξουν τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων μέ δημιουργικό τρόπο ἀλλά καί τήν ἐπί-
λυσή τους. Ἐπίσης, στά παραμύθια τελειώνουν ὅλα ἐξ ὀρισμοῦ καλά, ἀλλά δέν πᾶνε πάντα ὅλα καλά. Κατά τή διάρκεια τῆς ἀφήγησης γίνεται καί προβολή ἀρνητικῶν στοιχείων (μάγισσες, δράκοι), σέ βαθμό πού δέν τρομάζουν τά παιδιά, ἀρκεῖ βέβαια στό τέλος νά ἐπικρατοῦν οἱ καλοί. Τό εὐτυχές τέλος εἶναι σημαντικό γιά τά παιδιά καί τέτοιου εἴδους παραμύθια εἶναι καταλληλότερα γιά ἐκεῖνα. Ἀντίθετα, τά διδακτικά παραμύθια πού τιμωροῦν μποροῦν νά θεωρηθοῦν πολύ ἐπιβλαβή γιά τά παιδιά.

Ἡ ἀφήγηση τῶν παραμυθιῶν δημιουργεῖ γέφυρες μεταξύ ἐνηλίκων καί παιδιῶν στόν κόσμο τῆς φαντασίας, πού ὅλα εἶναι δυνατά νά συμβοῦν. Καμιά φορά ἡ δράση σέ αὐτό τό χῶρο μπορεῖ νά εἶναι λυτρωτική γιά τά παιδιά σέ σχέση μέ ἕνα θέμα πού τά ἀπασχολεῖ. Αὐτός μπορεῖ νά εἶναι ὁ λόγος πού ἕνα παιδί νά δείχνει προτίμηση σέ ἕνα συγκεκριμένο παραμύθι. Μά πάνω ἀπ' ὅλα ἡ παρουσία τοῦ ἐνήλικα πού διηγεῖται εἶναι ἀπεριόριστα καθησυχαστική γιά τό παιδί. Ἡ ἀφήγηση τῶν παραμυθιῶν σημαίνει ὅτι μπορούμε νά ἔχουμε καλύτερο τρόπο πρόσβασης στόν κόσμο τοῦ παιδιοῦ καί νά τοῦ παρέχουμε ἕνα χρήσιμο βοήθημα ἀναγκαίου στήν ἀντιμετώπιση καί τήν ἐπίλυση τῶν ἀγωνιῶν του.

ΤΟ ΑΝΑΜΜΑ ΤΩΝ ΚΕΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΝΤΗΛΙΩΝ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Τοῦ κ. Ἰωάννου Στεφανογιάννη
Συγγραφέως - Ἀρθρογράφου

Κάθε εὐλαβῆς Χριστιανός, ἀπό πολύ μικρή ἡλικία, μαθαίνει νά ἀνάβει κεριά στήν ἐκκλησία, ὡς ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς συμμετοχῆς του στά μυστήρια τῆς θρησκείας μας. Παρά τό γεγονός, ὅμως, ὅτι τό ἀνάμμα τῶν κεριῶν ἀποτελεῖ καθιερωμένη θρησκευτική πρακτική, οἱ περισσότεροι πιστοί δέν γνωρίζουν ποιά εἶναι ἡ ἀκριβῆς σημειολογία αὐτῆς τῆς ἐνέργειας.

Οἱ πρώτες ἀναφορές γιά τή χρήση φωτιᾶς στό θρησκευτικό τελεουργικό εἶναι πολύ παλιές, ἐνῶ στήν Παλαιά Διαθήκη ἀναφέρεται, γιά πρώτη φορά, ὅτι πρό τοῦ θυσιαστηρίου ἔκαιε ἡ «ἐπτάφωτος» λυχνία. Τόσο τά κεριά, ὅσο καί τά καντήλια, ἀρχικά ἐξυπηρετοῦσαν πρακτικές ἀνάγκες, ἀφοῦ μετρίαζαν τό σκοτάδι στή διάρκεια τῶν προσευχῶν πού γίνονταν τή νύχτα, ἐνῶ ἀργότερα, περισσότερο κατά τά χρόνια τῶν διωγμῶν, προσέλαβαν διάφορους συμβολισμούς.

Πολλές εἶναι οἱ βιβλικές ρήσεις πού ἀναφέρονται στό ἀνάμμα τους, ὅπως: «*Ἐκεῖνος (ὁ Βαπτιστής) ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καί φαίνων*» (Ἰωάν. ε, 35), ἐνῶ ὁ φωτισμός τῶν ἱερῶν τόπων τῆς λατρείας τῶν Χριστιανῶν συμβόλιζε τήν προτύπωση τῆν φωτεινῆς ζωῆς πού ὄφειλαν νά ζοῦν. Ἀπό ἀνασκαφές σέ κατακόμβες ἢ ἄλλους λατρευτικούς χώρους, ἔχουν βρεθεῖ λυχνίες καί κανδηλές διαφόρων μεγεθῶν καί σχημάτων, οἱ ὁποῖες φέρουν ἐπιγραφές ὅπως: «Φῶς ἐκ φωτός» καί «Ἐγώ εἰμί ἡ Ἀνάστασις». Ἀναφέρεται, ἀκόμη, ὅτι ὁ Μωυσῆς διέταξε τούς Ἰσραηλίτες νά τροφοδοτοῦν μέ λάδι «ἄτρυγον καθαρόν» τή λυχνία τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου.

Τό καντήλι στό σπίτι

Σέ κάθε χριστιανικό σπίτι οἱ πιστοί διαθέτουν ἕνα χώρο μέ εἰκονίσματα, πού βρίσκεται σέ ἐμφανές σημεῖο τοῦ σπιτιοῦ ὥστε νά εἶναι εὐκόλα ὀρατός καί προσεγγίσιμος, ἐνῶ μπροστά τους πρέπει νά καίει ἕνα καντήλι. Το καντήλι μπορεῖ νά εἶναι διαφόρων μεγεθῶν ἢ τύπων καί εἶναι προτιμότερο νά διαθέτει κάλυμμα, ὥστε νά ἀποτραπεῖ ὁ κίνδυνος νά πεταχτεῖ θρυαλλίδα καί νά προκληθεῖ πυρκαγιά. Ἐπίσης, ἐπειδή ὅ,τι ἀφιερώνουμε στό Θεό πρέπει νά εἶναι ἄριστο, ὀφείλουμε νά τοποθετοῦμε στό καντήλι πολύ καλῆς ποιότητας λάδι καί μάλιστα ἐλαιόλαδο καί ὄχι σπορέλαιο, ἀφοῦ τό καθαρό λάδι συμβολίζει καί τήν καθαρότητα τῶν προθέσεών μας.

Τό φυτίλι παλαιότερα ἀποτελοῦνταν ἀπό βαμβακερή κλωστή συγκεκριμένου πάχους, πού βυθίζονταν στό λάδι μέ εἰδικό μηχανισμό, ἀπορροφώντας το, ὥστε νά τροφοδοτήσει τήν καιόμενη ἄκρη του. Σήμερα τά περισσότερα φυτίλια εἶναι συνθετικά καί τοποθετοῦνται σέ εἰδικά καντηλήθρα ἀπό φελλό. Τά χρησιμοποιημένα φυτίλια δέν πρέπει νά πετάγονται στά σκουπίδια, ἀλλά νά φυλάσσονται σέ ἕνα κουτάκι καί νά ἀφήνονται εἴτε σέ κάποια γλάστρα, εἴτε στόν κῆπο.

Ἡ Ἀκοίμητη Κανδήλα

Στό Ἅγιο Βῆμα, μπροστά στό Ἅγιο Ἄρτοφόριο ὅπου φυλάσσεται τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἀνάβει ἡ Ἀκοίμητη Κανδήλα. Ἐπίσης, πάνω στήν Ἁγία Τράπεζα, κατά τή διάρκεια τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας, βρίσκονται ἀναμμένες συνήθως δύο κανδηλές, ἀργυρές ἢ ἐπίχρυσες. Μπροστά ἀπό τίς ἱερές εἰκόνες τοῦ τέμπλου, ἀκόμη, καῖνε κρεμαστές κανδηλές μέ καθαρό λάδι, τοῦ ὁποῖου ἡ εὐωδία ἀναμειγνύεται μέ τό ἄρωμα τοῦ καθαροῦ κεριοῦ καί τοῦ λιβανιοῦ, ἐνισχύοντας τήν ἀτμόσφαιρα κατάνυξης πού συναν-

τοῦμε σίς ἐκκλησίες μας.

Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ ἀντικατάσταση τῆς Ἀκοίμης Κανδήλας μέ ἠλεκτρικά λαμπιόνια, σύμφωνα μέ πολλούς ἀγίους τῆς ἐκκλησίας μας, δέν θά πρέπει νά γίνεται σέ καμία περίπτωση. Πρέπει, ἀκόμη, νά τονισθεῖ ὅτι τό ἄναμμα τοῦ καντηλιοῦ δέν γίνεται ἐπειδή τό ἔχει ἀνάγκη ὁ Θεός, ἀλλά ἐπειδή ὁ ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ νά Τοῦ δείξει τήν εὐλάβειά του.

Ὁ συμβολισμός τῶν καντηλιῶν

Τό καντήλι πρέπει νά ἀνάβει μέ εὐλάβεια κάθε πρωΐ, ἐνῶ ἡ φλόγα του μπορεῖ νά διαρκέσει μέχρι τό βράδυ. Ὑπάρχουν πολλοί λόγοι γιά τούς ὁποίους πρέπει οἱ Ὁρθόδοξοι νά ἀνάβουμε τό καντήλι, ὅπως γιά νά μᾶς θυμίσει τήν ἀνάγκη γιά προσευχή, ὅτι ὁ Χριστός εἶναι τό μόνο ἀληθινό Φῶς καί ἡ πίστη σέ Αὐτόν εἶναι Φῶς, ὅτι ἡ ζωή μας πρέπει νά εἶναι φωτεινή, ὅτι, ὅπως τό καντήλι ἀπαιτεῖ τό δικό μας χέρι γιά νά ἀνάψει, ἔτσι καί ἡ ψυχή ἀπαιτεῖ τό χέρι τοῦ Θεοῦ, τή Χάρη Του δηλαδή, ἀλλά καί ὅτι πρέπει τό θέλημά μας νά καεῖ καί νά θυσιασεῖ γιά τήν ἀγάπη πρὸς τό Θεό.

Ὁ πιστός κατά τή διάρκεια τοῦ ἀνάμματος σιγοπιθυρίζει τό «*Δόξα σοι τῷ δείξαντι τό φῶς*» καί κάτω ἀπό τό καντήλι πραγματοποιεῖ συνήθως τήν καθημερινή του προσευχή. Τό ἄναμμα τοῦ καντηλιοῦ ἀποτελοῦσε ἀνεκαθεν μία πολύ διαδεδομένη θρησκευτική συνήθεια, ἀφοῦ δέν ὑπῆρχε χριστιανικό σπίτι πού νά μὴν τό φώτιζε τό ζωοδόχο φῶς του. Ὑπάρχουν, ἐπίσης, τά προσκυντή-

ρια τῶν δρόμων, ὅπου οἱ πιστοὶ ἀνάβουν καντήλια γιά νά εὐχαριστήσουν τό Θεό πού τούς βοήθησε νά γλιτώσουν τή ζωή τους μετά ἀπό κάποιο δυστύχημα. Πρέπει νά τονισθεῖ, ἀκόμη, ὅτι τό λάδι πού καίει στά καντήλια μας, συμβολίζει τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ πού φανερώθηκε ὅταν ἡ περιστερά τοῦ Νῶε ἐπέστρεψε στήν Κιβωτό γιά νά σημαίνει τήν παύση τοῦ κατακλυσμοῦ, ἔχοντας στό ράμφος τῆς κλάδο ἐλαίας, ἢ ὅταν ὁ Ἰησοῦς, καθῶς προσευχόταν ἐκτενωῶς, ἐπότιζε μέ τούς θρόμβους τοῦ ἰδρωτός Του τήν ἐλιά, κάτω ἀπό τά κλαδιά τῆς ὁποίας γονάτισε τήν μαρτυρική ἐκείνη νύχτα, στό Ὅρος τῶν Ἐλαιῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τόν εἰδικότερο συμβολισμό του, τό ἄναμμα τοῦ καντηλιοῦ συμβολίζει τό φῶς τοῦ Χριστοῦ πού φωτίζει κάθε ἄνθρωπο, τή ρήση τοῦ Κυρίου μας ὅτι πρέπει νά εἴμαστε οἱ χριστιανοί τά φῶτα τοῦ κόσμου, ἀλλά καί τό γεγονός ὅτι προσφέρεται ὡς θυσία σεβασμοῦ καί τιμῆς πρὸς τό Θεό καί τούς ἀγίους Του.

Τά κεριά στήν ἐκκλησία

Ὁ ἅγιος Συμεών Θεσσαλονίκης, πού ἔχει ἐρμηνεύσει πολλά σημεῖα τῆς θρησκευτικῆς μας λατρείας, ἀναφέρει ὅτι τό ἄναμμα τῶν κεριῶν στήν ἐκκλησία ἔχει 6 συμβολισμούς, δηλαδή συμβολίζει:

- α) τήν καθαρότητα τῆς ψυχῆς μας, διότι παρασκευάζεται ἀπό ἀγνό κερι μέλισσας,
- β) τή Θεία Χάρη, ἐπειδή τό κερι προέρχεται ἀπό εὐωδιαστά ἄνθη,
- γ) τό φῶς τοῦ Χριστοῦ, πού λάμπει καί φωτίζει στό σκοτάδι,
- δ) τή θέωση, στήν ὁποία πρέπει νά φτάσει ὁ πιστός, ἐπειδή τό κερι ἀνακατεύεται μέ τή φωτιά καί τῆς δίνει τροφή,
- ε) τήν πλαστικότητα τῆς ψυχῆς μας, ἀφοῦ πάνω στό κερι μποροῦμε εὐκόλα νά χαράξουμε ὅ,τι θελήσουμε,
- στ) τήν ἀγάπη καί τήν εἰρήνη πού πρέπει νά ἀποτελοῦν βασικά χαρακτηριστικά κάθε πιστοῦ, ἐπειδή τό κερι καίγεται ὅταν φωτίζει, ἀλλά καί παρηγορεῖ τόν ἄνθρωπο χαρίζοντάς του φῶς στό σκοτάδι τῆς ζωῆς του.

Ἐνας ἄλλος ἅγιος τῆς ἐκκλησίας μας, ὁ Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ἀναφέρει στά γραπτά του τίς 6 δικές του ἐκδοχές γιά τίς ὁποῖες ἀνάβουμε κεριά στήν ἐκκλησία (Ἐορτοδρόμιον, σ. 433).

- α) Γιά τή δόξα τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι τό ἀληθινό καί μοναδικό φῶς πού φωτίζει τή ζωή τοῦ ἀνθρώπου,
- β) Γιά νά δείξει ὁ πιστός ὅτι ἔχει χαρά στήν ψυχή του,
- γ) Γιά νά τιμήσουμε τούς ἀγίους καί τούς μάρτυρες τῆς πίστεως, ὅπως οἱ πρῶτοι Χριστιανοί,
- δ) Γιά τή διάλυση τοῦ σκοταδιοῦ τῆς νύχτας καί τήν παρηγορία τῶν ἀνθρώπων ἀπό τό φόβο τοῦ σκότους,
- ε) Γιά νά συγχωρεθοῦν οἱ ἁμαρτίες ὅσων ἀνάβουν τό κερι, ἀλλά καί ἐκείνων ὑπέρ τῶν ὁποίων τό ἀνάβουν,

στ) Γιά νά συμβολισθοῦν τά καλά μας ἔργα, ὅπως εἶπε ὁ Κύριος: *«οὕτω λαμπάτω τό φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τά καλά ἔργα καί δοξάσωσι τόν Πατέρα ὑμῶν τόν ἐν τοῖς οὐρανοῖς».*

Ὁ συμβολισμός τῶν κεριῶν

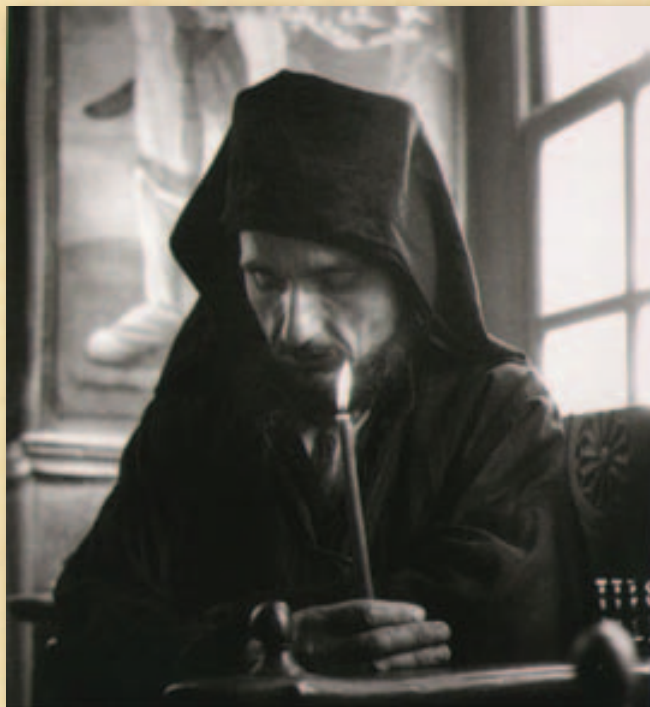
Ὁ εὐσεβής Χριστιανός, ἀνάβοντας κεριά στήν ἐκκλησία, θυμᾶται ὅτι πρέπει νά ζεῖ μέσα στό φῶς πού πῆρε ἀπό τή βάπτισή του, πού ὀνομάζεται καί Φῶτισμα. Γιά τό λόγο αὐτό, κατά τή διάρκεια τοῦ μυστηρίου τῆς βάπτισης κρατᾶμε ἀναμμένες λαμπάδες, πού ἀποτελοῦν τό *«πῦρ τῆς Πεντηκοστῆς»*, τό φῶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τό ὁποῖο ἀνανεώνεται κάθε φορά πού συμμετέχουμε στή Θεία Λειτουργία. Ἔτσι, ἐπειδή κάθε φορά πού κοινωνοῦμε καί προσευχόμαστε ἀναζωπυρῶνουμε τή φωτιά πού καίει στήν ψυχή μας, ψάλλουμε στό τέλος της: *«Εἶδομεν τό φῶς τό ἀληθινόν, ἐλάβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον, εὐρομεν πίσιν ἀληθῆ, ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνοῦντες».*

Οἱ ἅγιοι τῆς χριστιανοσύνης, παραδεχόμενοι ὅτι βρίσκονται στό σκοτάδι τῆς ἄγνοιας καί τῆς ἁμαρτίας, ἀναζητοῦν τή λύτρωση μέσα ἀπό τή λαμπρότητα τοῦ θεϊκοῦ φωτός. Ἐπίσης, τό κεριά, καθῶς καίγεται, φωτίζει τό περιβάλλον του. Ἔτσι καί ὁ συνειδητός χριστιανός, ὅταν θυσιάζεται γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, φωτίζει τούς συνανθρώπους του καί τούς δείχνει τόν δρόμο τῆς σωτηρίας.

Μία παλιά θρησκευτική παράδοση

Τό ἄναμμα τοῦ κεριοῦ ἀποτελεῖ ἐδῶ καί αἰῶνες ἀναπόσπαστο κομμάτι τόσο τῶν θρησκευτικῶν μας παραδόσεων, ὅσο καί τῆς εὐλάβειας τῶν πιστῶν, ἀποτελώντας ἔκφραση τῆς πίστεως τους στόν Τριαδικό Θεό καί στήν ἀναζήτηση τῆς ἐνίσχυσής Του στόν καθημερινό πνευματικό τους ἀγῶνα. Ὄταν ὁ πιστός εἰσέρχεται στόν ναό, πρέπει νά ἀνάβει στό μανουάλι ἕνα κεριά γιά τούς ζῶντες κι ἕνα κεριά γιά τούς τεθνεῶτες συγγενεῖς καί προσφιλεῖς του συνανθρώπους. Τό ἄναμμα τοῦ κεριοῦ πρέπει πάντοτε νά συνοδεύεται μέ λόγια προσευχῆς. Γιά τούς ζῶντες ὁ πιστός ζητᾶ εὐλαβικά τό ἔλεος καί τήν προστασία τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ γιά τούς τεθνεῶτες τή θεία εὐσπλαχνία καί τήν αἰώνια σωτηρία τους.

Σέ μία παλαιότερη ὁμιλία του, ὁ πατριάρχης Βαρ-

θολομαῖος, τονίζοντας τήν ἀνάγκη γιά ἐπιστροφή στή λειτουργική παράδοση τῆς ἐκκλησίας μας, εἶχε προτείνει: *«Κατάργηση, σὺν τῷ χρόνῳ, καί ὅπου τοῦτο ἐγκωρεῖ, τῶν ἠλεκτρικῶν κανδηλῶν καί ἠλεκτρικῶν κηρίων, τοῦ διακοσμητικοῦ τούτου ψεύδους, τό ὁποῖον ἀλλοιώνει τό εὐχαριστιακόν γεγονός εἰς θρησκευτικόν "θέαμα". Τό λάδι καί τό κεριά "προσφέρονται" καί αὐτά κατά τινά τρόπον ὡς βοηθητικά στοιχεῖα τῆς κατ' ἐξοχὴν προσφορᾶς τοῦ ἄρτου καί τοῦ οἴνου ἐν τῇ Θεῇ Εὐχαριστίᾳ».*

Μία ἐσωτερική ἀνάγκη

Τό ἄναμμα τοῦ καντηλιοῦ ἢ τοῦ κεριοῦ ἀπό μόνο του δέν ἀποτελεῖ ἄλλοθι γιά τήν ἐκπλήρωση τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων τοῦ κάθε πιστοῦ, ἀλλά ἀντίθετα, γιά νά διατηρήσει τόν πολυποικίλο συμβολισμό του, θά πρέπει νά συνοδεύεται ἀπό μία ἐνάρετη χριστιανική ζωή. Μόνον μέ αὐτόν τόν τρόπο ὁ καλός χριστιανός θά μπορέσει νά ἐκφράσει ἀπερίσπαστος τήν ἐσωτερική του εὐλάβεια καί θρησκευτικότητα, ἀλλά καί νά ἀντλήσει τή μέγιστη πνευματική ὠφέλεια πού ἀπορρέει ἀπό τή χάρη τοῦ Θεοῦ.

ΕΝΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

Ένορία Μεταμ. Σωτήρος Βουκολιών Κισάμου - (Α΄Μέρος)

*Τοῦ Αἰδ.σ. Πρωτοπρ. Ἰωάννου Γουμενάκη,
Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου Ἀνατ. Κισάμου
Ἐφημερίου Βουκολιών*

ΒΟΥΚΟΛΙΕΣ

Χωριό τῆς ἐπαρχίας Κισάμου Χανίων, ἔδρα τοῦ ὁμώνυμου δήμου. Εἶναι κτισμένο στή δυτική ὄχθη τοῦ Ταυρωνίτη ποταμοῦ, σέ ἀπόσταση 7 χλμ. ἀπό τή θάλασσα καί σέ ὑψόμετρο 200μ. Ὁ ποταμός Ταυρωνίτης εἶναι τό φυσικό ὄριο τῶν ἐπαρχιῶν Κισάμου καί Κυδωνίας. Εἶναι ἓνας ὀρμητικός χειμάρρος, ὁ μεγαλύτερός της Κρήτης, πού κατά καιρούς ἔχει προκαλέσει πολλές καταστροφές, γι' αὐτό οἱ κάτοικοι τόν παρομοιάζουν μέ μαινόμενο ταῦρο, παρετυμολογῶντας τό ὄνομα Ταυρωνίτης.

Τά ὄρια τοῦ δήμου στό νότο εἶναι οἱ δῆμοι Μουσούρων, Καντάνου καί Ἀνατολικοῦ Σελίνου, στό βορρά βρέχεται ἀπό θάλασσα, στήν ἀνατολή οἱ δῆμοι Πλατανιά καί Μουσούρων, στή δύση οἱ δῆμοι Κολυμβαρίου, Μηθύμνης καί Καντάνου.

Ὁ πληθυσμός τοῦ δήμου Βουκολιῶν φτάνει τούς 3.296 κατοίκους. Στό δῆμο περιλαμβάνονται τά χωριά:

Βουκολιές, Ταυρωνίτης, Χρυσανγή, Πολεμάρι, Ἀνώσκελη, Παλαιά Ρούματα, Νεριανά, Κακόπετρος, Νιό Χωριό.

Στήν πρώην κοινότητα Βουκολιῶν ὑπάγονται τά μετόχια:

Μέσα Βουκολιές, Φωτακάδο, Πάνω Κεφάλια, Κάτω Κεφάλια, Γαβαλομούρι, Νέμπρος, Μπαϊρακταριανά καί Κουλουκουθιανά. Τά μετόχια αὐτά φαίνεται νά ἦταν προγενέστερα τῶν Βουκολιῶν καί ἀργότερα δημιουργήσαν τίς Βουκολιές ἐμπορικό τους κέντρο.

Στίς Βουκολιές λειτουργοῦν 7/θέσιο ὁλοήμερο Δημοτικό Σχολεῖο, 2/θέσιο ὁλοήμερο Νηπιαγωγεῖο, Γυμνάσιο καί Λύκειο.

Ἡ ἐπισκοπή Κισάμου καί Σελίνου στήν

προσπάθειά της νά ἀνταποκριθεῖ στά προβλήματα τοῦ ποιμνίου της δημιούργησε μία σειρά Κοινοφελῶν Ἰδρυμάτων, ὅπως τό οἰκοτροφεῖο Ἀρρένων Βουκολιῶν τό 1963, τό ὁποῖο σήμερα χρησιμοποιεῖται ἀπό συλλόγους καί φορεῖς γιά διάφορες δραστηριότητες, καθώς ἐπίσης καί τό Φυσικοθεραπευτήριο, τό ὁποῖο ἰδρύθηκε ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Κισάμου καί Σελίνου καί τό Ἀνουςάκειο Ἰδρυμα. Στόν ἴδιο χώρο σέ οἰκόπεδο τῆς Ἐνορίας κτίστηκε 2/θέσιο Ἀγροτικό Ἰατρεῖο καί κατοικία Ἰατροῦ μέ χρήματα τῆς Ἐνορίας καί Δωρεά τῆς ἐταιρίας ΜΑΜΙΔΟΙΛ – JETOIL τό ὁποῖο παλαιότερα λειτουργοῦσε σέ μισθωμένο χώρο ὁ ὁποῖος δέν ἐξυπηρετοῦσε τίς ἀνάγκες τῶν κατοίκων τῆς Ἐνορίας ἀλλά καί τῆς εὐρύτερης περιοχῆς

Ἄλλη σημαντική πρωτοβουλία τῆς Ἐπισκοπῆς εἶναι ἡ ἐπιμόρφωση καί δραστηριοποίηση τῆς ἀγρότισσας γυναίκας σέ χρήσιμα ἔργα τῆς ὑπαίθρου. Οἱ γυναῖκες τῆς ἐνορίας ὁργανώθηκαν σέ σύλλογο «κυριῶν καί δεσποινίδων» μέ τήν ὀνομασία «Μέριμνα» καί πρωτοστάτησαν σέ ἔργα ἐνοριακῆς, κοινωνικῆς ἀνάπτυξης.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Ὁ πρῶτος οἰκισμός

Τό ὄνομα εἶναι ἀρχαῖκό - ἑλληνικό. Βουκολιά = ἀγέλη βοδιῶν, βούσταθμος. Στήν Κρήτη χρησιμοποιεῖται ἀκόμη καί σήμερα ὁ ἀρχαῖκός τύπος μέ τήν ἴδια ἔννοια, μέ μικρή ἀλλαγή: ὁ Βουκολιάς ἢ οἱ Βουκολιάδες στήν Ἀνατολική Κρήτη, ἡ βουκολιά ἢ οἱ Βουκολιές στή Δυτική, πού σημαίνει τόν τόπο διαμονῆς τῶν βοδιῶν τούς καλοκαιρινούς μῆνες. Πρώτη φορά ἀναφέρεται σέ νοταριακό ἔγγραφο τοῦ 1256 ἐνῶ ἀπαντιέται ἐπίσης καί στό κατάστιχο Φέουδων τῆς τούρμας Κισάμου. Ἀπό τόν 13ο ἕως τόν 15ο αἰῶνα σώζονται οἱ ἐξῆς τοιχογραφημένες ἐκκλησίες: ὁ Ἅγ.

Κωνσταντίνος, πού χρονολογείται στό 1452-62, ό Άγ. Άνδρέας τοῦ 13ου αἰ. καί ό Άγ. Άθανάσιος τοῦ 14ου -15ου αἰ. Ἐτυμολογικά πάντως τό ὄνομα εἶναι ἀρχαῖκό Ἑλληνικό καί σημαίνει ἀγέλη βοδιῶν. Στήν Κρήτη ἄλλωστε εἶναι γνωστό ὅτι ὑπῆρχε ἀνεπτυγμένη κτηνοτροφία. Εἶναι λογικό λοιπόν νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι ἡ θέση αὐτή θά ὑπάρχει καί ἀπό τήν βυζαντινή ἐποχή. Κατά μία ἐκδοχή τό χωριό εἶναι κτισμένο στή θέση τῆς μινωικῆς πόλης Λυδία ἢ Λυδεία.

Ἐποχή τῆς Τουρκοκρατίας

Ἀπό τήν ἐποχή τῆς Τουρκοκρατίας μέχρι σήμερα συνεχίζεται κάθε Σάββατο λαϊκή ἀγορά (παζάρι). Τό χωριό Βουκολιές εἶναι σχετικά ἕνα νέο χωριό, πού πιθανά νά δημιουργήθηκε λίγο πρῖν φύγουν οἱ Τούρκοι ἀπό τήν Κρήτη. Στήν Τουρκοκρατία κατοικοῦνταν κυρίως ἀπό Τούρκους. Τό 1881 μάλιστα ἀναφέρεται ὅτι εἶχε 194 Τούρκους καί 17 Χριστιανούς. Ἀπόδειξη τῆς ἐγκατάστασης τῶν Τούρκων στήν περιοχή εἶναι τά ὑπολείμματα τουρκικῶν οἰκημάτων, πού βρίσκονται γύρω ἀπό τό χωριό καί συγκεκριμένα στή συνοικία Νέμπρος. Ἐνα ἀπ' αὐτά τά οἰκήματα δόθηκε ἀπό τήν κοινότητα σέ Μικρασιάτες πρόσφυγες, πού σήμερα κατοικοῦν ἐκεῖ. Παλαιότερα, τήν πρώτη περίοδο τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης τῆς Κρήτης (προνόμιο Τουρκοκρατίας) καί τήν ἐποχή τῆς Κρητικῆς Πολιτείας (1898-1911), ἦταν ἔδρα τοῦ ὁμωνύμου δήμου πού τόν μετονόμασαν σέ Δῆμο Δρομονέρου, σέ ἀνάμνηση νίκης τῶν ἐπαναστατῶν κατά τοῦ Ἄμπντούλ πασά τόν Ἰούνιο τοῦ 1896. Μάλιστα περιλάμβανε καί ἕξι χωριά πού σήμερα ἀνῆκουν στό δήμο Κολυμβαρίου. Κατά τή Β' περίοδο τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης ὑπῆρξε ἔδρα τοῦ ἀγροτικοῦ δήμου Βουκολιῶν μέ ἐδαφική περιφέρεια τά ὅμορα μικρά χωριά.

Ἱστορία τοῦ Πύργου τῶν Βουκολιῶν

Ἀφορμή γιά τήν ἐπανάσταση τοῦ 1897 δόθηκε ἀπό τούς ἴδιους τούς Τούρκους, οἱ ὁποῖοι δέν ἔθεταν σέ ἐφαρμογή τό νέο ὄργανισμό τῆς Κρήτης, (Σύμβαση τῆς Χαλέπας) καί ταυτόχρονα προκαλοῦσαν τούς Κρητικούς μέ φόνους καί βιαιοπραγίες. Οἱ Κρητικοί ἀντιδρῶν πολιορκῶντας φρούρια καί πύργους.

Ἀποφασίζεται ἀπό τήν ἑλληνική κυβέρνηση καί κάτω ἀπό τήν πίεση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ νά σταλοῦν ἑλληνικές δυνάμεις στό νησί. Δύναμη 1.500 ἀνδρῶν μαζί μέ πολεμικό ὕλικό ὑπό τίς διαταγές τοῦ Συνταγματάρχη

Ὁ ἱστορικός Πύργος τῶν Βουκολιῶν

Τιμολέοντα Βάσου καταφθάνει ξημερώματα στίς 2 Φεβρουαρίου τοῦ 1897, στό Κολυμπάρι. Μετά τήν καθιέρωση τῆς οὐδέτερης διεθνούς ζώνης ἕξι χιλιομέτρων γύρω ἀπό τά Χανιά, κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἀποφασίζεται ἡ καταστροφή ὅλων τῶν φρουρίων καί τῶν πύργων πού χρησιμοποιοῦσε ὁ τουρκικός στρατός. Στά νοτιοδυτικά τῶν Βουκολιῶν καί σέ ἀπόσταση 600μ. ὑπάρχουν ἐρείπια πύργου, πού ἔκτισαν οἱ Τούρκοι στά 1866, γιά νά μποροῦν ὀχυρωμένοι νά ἀποκροῦν τίς κατά καιρούς ἐπαναστάσεις πού ξεσποῦσαν στήν περιοχή.

Πρώτη ἐπιλογή ἡ καταστροφή τοῦ πύργου τῶν Βουκολιῶν. Στίς 5 Φεβρουαρίου 1897 διατάχθηκε μικτό ἀπόσπασμα πού συγκροτήθηκε στόν Πλατανιά ὑπό τόν Ταγματάρχη Κωνσταντινίδη ἕνας οὐλαμός πυροβολικοῦ καί ἕνας οὐλαμός μηχανικοῦ νά μεταβοῦν στίς Βουκολιές πρὸς ἄλωση τοῦ πύργου. Μαζί τους ἀναχώρησαν καί πάρα πολλοί Κρητικοί καθώς καί ὁ λόχος τῶν φοιτητῶν ὑπό τίς διαταγές τοῦ λοχαγοῦ Ἐμ. Ζυμβρακάκη. Στίς 6 Φεβρουαρίου ὁ Κωνσταντινίδης διέταξε τή στενή πολιορκία ἀπό τούς Κρητες· δύο λόχοι κατέλαβαν ἐπίκαιρες θέσεις καί ὁ οὐλαμός

του πυροβολικού κατέλαβε θέση σε απόσταση 1.500 μέτρων.

Μετά την άρνηση των Τούρκων να παραδοθούν, το πυροβολικό έβαλε κατά του πύργου. Διάθεση όμως των Τούρκων να παραδοθούν δεν φαινόταν και έτσι ζητήθηκε βοήθεια και από δεύτερο ούλαμο πυροβολικού. Πράγματι έστάλη και δεύτερος ούλαμος πυροβολικού με αρχηγό τον Κ. Πάλλη και μαζί τους μετέβη και ο επιτελάρχης Θ. Λυμπρίτης μαζί με τον αρχηγό Πέτρου και σώμα ευζώνων.

Τά ξημερώματα της 7ης Φεβρουαρίου οι Τούρκοι, αφού επωφελήθηκαν από το σκοτάδι και την κακοκαιρία, χωρίστηκαν σε σώματα και άλλοι διέφυγαν διά μέσου των βουνών προς το Σέλινο, οι όποιοι και διασώθηκαν, άλλοι προς τα Χανιά μαζί με το φρούραρχο Φουάτ, όπου και περικυκλώθηκαν στον Κάστελλο από σώματα Κρητικών και απορρίπτοντας τις προτάσεις να παραδοθούν, εξακολούθησαν να αμύνονται καθ' όλη τη διάρκεια της 7ης Φεβρουαρίου. Ο Φουάτ σκοτώθηκε και οι Τούρκοι παραδόθηκαν.

Τό πρωί της 7ης Φεβρουαρίου οι Έλληνικές δυνάμεις αντιλήφθηκαν ότι το φρούριο είχε εγκαταλειφθεί και αφού τό κατέλαβαν, βρήκαν μέσα σ' αυτό πάνω από 100 Τούρκους νεκρούς. Οι απώλειες των Ελλήνων ήταν 15 νεκροί και 37 τραυματίες από τους Κρητες, ένας αξιωματικός νεκρός, ο άνθυπολοχαγός Ραούλ Τριγγέτας, και δύο τραυματίες από τον τακτικό στρατό, μεταξύ αυτών και ο παππούς του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας Ναπολέον Παππούλιας.

Πρέπει να τονιστεί ότι ήταν η πρώτη μάχη τακτικού στρατού για την απελευθέρωση της Κρήτης.

Η περίοδος της Κατοχής

Πολλοί άνθρωποι σκοτώθηκαν σε ομαδικές εκτελέσεις, που ακολούθησαν άμεσα μετά τη μάχη του Μάη 1941 και σ' όλη τη διάρκεια της Κατοχής. Άλλοι εκτοπίστηκαν και χάθηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα της Γερμανίας. Άλλοι πέθαναν από την πείνα και τις κακουχίες. Χωράφια ολόκληρα βομβαρδίστηκαν και κάηκαν, ενώ ζώα, αγροκτήματα και εισοδήματα επιτάχτηκαν από τα στρατεύματα Κατοχής.

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής οι Γερμανοί επιχείρησαν να καταστρέψουν τις Βουκολιές ως αντίποινα για τη δολοφονία Γερμανών στρατιωτών. Τελικά όμως τό χωριό σώθηκε, όπως λένε οι κάτοικοι, χάρη στην αντίσταση

που προέβαλε ο ελληνικός στρατός, καθώς αποχωρούσε. Μάλιστα αναφέρουν τό όνομα κάποιου λοχία Λαζόπουλου από τά Τεμένια Σελίνου, που σκοτώθηκε στην περιοχή των Κουλουκουθιανών. Συγκεκριμένα οι Γερμανοί, νομίζοντας ότι έχουν να κάνουν με τακτικό στρατό και όχι με κατοίκους της κοινότητας, εγκατέλειψαν τό έγχειρημα. Στις μέρες μας οι κάτοικοι της περιοχής τιμούν τη μνήμη του στις 11 Μαΐου στο άγαλμα που βρίσκεται στην περιοχή των Κουλουκουθιανών.

Λέγεται ότι στην περιοχή οι Γερμανοί είχαν εγκαταστήσει έναν πλήρη στρατιωτικό καταυλισμό σε μία έκταση 100 στρεμμάτων, όπου παρέμεινε μία διλοχία. Στόν καταυλισμό υπήρχαν αποθήκες βενζίνης και γενικά καυσίμων. Η είσοδος και η έξοδος από τό χωριό ελέγχονταν από γερμανική ομάδα περιφρούρησης. Υπήρχε επίσης συρματοπλεγμένος χώρος για τους κρατούμενους.

Στις 11 Αυγούστου 1943 και ενώ στο χωριό γινόταν πανηγύρι, ένα από τά μεγαλύτερα πανηγύρια του νομού Χανίων, οι Γερμανοί έκαναν μπλόκο και συνέλαβαν πάνω από 200 άτομα, τά όποια μετέφεραν στόν καταυλισμό τους. Μερικοί απ' αυτούς κατάφεραν να δραπετεύσουν, ενώ ένας δολοφονήθηκε.

Ο Αντώνιος Ποντικάκης από τις Βούβες Κισάμου βρέθηκε εντός κλοιού στις Βουκολιές και στην προσπάθειά του να διαφύγει βρήκε τό θάνατο από γερμανικά πυρά. Κατά την προέλαση των Γερμανών στό Δυτικό Σέλινο σκοτώθηκε ο Γεώργιος Γουλιέλμος, που προέβαλε ένοπλη αντίσταση.

Στις 24 Ιουλίου 1944 πυρπολήθηκαν οι αποθήκες καυσίμων στις Βουκολιές και ως υπαίτιοι συνελήφθησαν 15 κάτοικοι των Παλαιών Ρουμάτων.

Στις 14 Αυγούστου 1944 οι Γερμανοί συνέλαβαν περίπου 1.000 άνδρες και τους κρατούσαν φυλακισμένους στόν καταυλισμό. Εκεί εκτέλεσαν τον Ανδρέα Παπουτσάκη από τό Γαβαλομούρι και είχαν δέσει σ' ένα στύλο τον πάπα - Λιονάκη για τρεις μέρες και μετά τον εκτέλεσαν. Όσοι από τους άνδρες είχαν ταυτότητα, όσοι ήταν πολύ γέροι ή πολύ μικροί αφέθηκαν ελεύθεροι, ενώ οι άνδρες ηλικίας 20 - 50 ετών περίπου μεταφέρθηκαν στις φυλακές Αγιάς για να εκτελεστούν.

Στις Βουκολιές δεν έγιναν ομαδικές εκτελέσεις. Τό 1944 χάθηκε στην όμηρία ο Έλευθέριος Ρουσσάκης και τό 1945 εκτελέστηκε ο Αντώνιος Χατζησάββας.

(συνεχίζεται...)

Ὀδοιπορικό στή Λέσβο

Τῆς κ. Ζωῆς Διβανοῦ

Γίς 16 Ἀπριλίου πραγματοποιήθηκε ἡ προσκυνηματική ἐκδρομή στήν Λέσβο. Μέ συνοδό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ.κ. Ἀμφιλόχιο καί τήν συνοδό μας κα Μαρία Πλυμάκη, ξεκινήσαμε τήν Πέμπτη 15/4 τό ἀπόγευμα μέ πλοῖο ἀπό τήν Κρήτη. Φτάνοντας νωρίς τό πρωῖ τῆς Παρασκευῆς 16/4 στήν Ἀθήνα ἐπισκεφτήκαμε στήν Εὐβοία τόν Ὅσιο Ἰωάννη τόν Ρῶσο, καθώς καί τόν Ὅσιο Δαβίδ. Τό ἀπόγευμα ἀναχωρήσαμε ἀπό τόν Πειραιᾶ γιά τήν Λέσβο, ὅπου φτάσαμε νωρίς τό πρωῖ τοῦ Σαββάτου 17/4.

Τό πρῶτο προσκύνημα ἦταν ἡ Ἱστορική Μονή Λειμῶνος. Ἀξιοσημείωτο εἶναι τό γεγονός ὅτι 40 περίπου μικρές ἐκκλησίες εἶναι διάσπαρτες στόν περίγυρο τοῦ μοναστηριοῦ, καθώς ἐπίσης καί ὁ ἐντυπωσιακός μουσειακός πλοῦτος πού διαθέτει ἡ Μονή. Ἐπισκεφτήκαμε ἐπίσης τό κελλι τό Ἁγ. Ἰγνατίου, τοῦ κτήτορος τῆς Μονῆς καί τό Καθολικό στό μέσο τῆς Μονῆς, τό ὁποῖο εἶναι ἄβατο γιά τίς γυναῖκες σύμφωνα μέ τή διαθήκη τοῦ Ἁγ. Ἰγνατίου.

Τό ἀπόγευμα, ἀναχωρήσαμε γιά τό Μανταμάδο, ὅπου βρίσκεται τό σημαντικότερο προσκύνημα τοῦ προστάτη τῆς Λέσβου, ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Ἁγ. Ταξιάρχη. Ἐκεῖ βρίσκεται ἡ θαυματουργός ἀνάγλυφη εἰκόνα τοῦ Μιχαήλ Ἀρχαγγέλου, ἡ ὁποία εἶναι κατασκευασμένη ἀπό χῶμα καί αἶμα τῶν μοναχῶν πού σφαγιάστηκαν ἀπό ἐπιδρομή πειρατῶν στήν Μονή. Μετείχαμε στόν πανηγυρικό ἑσπερινό τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγ. Ταξιάρχη καί εἴχαμε τήν εὐκαιρία νά βιώσουμε τήν προσέλευση πλήθους προσκυνητῶν, κυρίως νέων καί μικρῶν παιδιῶν, οἱ ὁποῖοι ἔρχονταν μέ τά πόδια ἀπό τήν πόλη τῆς Μυτιλήνης, πεζοπορώντας περίπου γιά ἕξι ὥρες γιά νά ἐκπληρώσουν τό τᾶμα τους πρός τόν Ἁγ. Ταξιάρχη. Ἄλλοι πάλι ἔρχονταν μέ τά ἄλογα, καθώς στήν Λέσβο ὑπάρχει αὐτή ἡ παράδοση. Ἡ συγκίνηση ἦταν πραγματικά μεγάλη σέ ὅλους μας, ἀντικρύζοντας αὐτή τήν εἰκόνα τῶν προσκυνητῶν ἀλλά ἰδιαίτερα ἀντικρύζοντας τήν ἀνάγλυφη θαυματουργό εἰκόνα τοῦ Ἁγ. Ταξιάρχη μέ τά ἀναρίθμητα θαύματα πού ἔχει κάνει καί συνεχίζει νά κάνει.

Τήν ἐπομένη ἡμέρα τό πρωῖ, Κυριακή 18/4, συμμετείχαμε στήν πανηγυρική Θεία Λειτουργία τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀρχαγγέλου. Τό ἀπόγευμα ἐπισκεφτήκαμε τίς 2 κεντρικές ἐκκλησίες τῆς πόλης τῆς Μυτιλήνης, τόν Ἁγ. Θεράποντα, ἕναν πραγματικά μεγαλοπρεπή ναό καί τόν Μητροπολιτικό Ναό τῆς Μυτιλήνης, τόν Ἁγ. Θεόδωρο τόν Βυζάντιο.

Τό πρωῖ τῆς Δευτέρας 19/4, ἀναχωρήσαμε γιά τό γρα-

φικό χωριό τῆς Ἀγιάσου, ἕναν παραδοσιακό οἰκισμό μέ μεγάλη παράδοση στήν ἀγγειοπλαστική καί ξυλογλυπτική. Ἐκεῖ προσκυνήσαμε στήν ἐκκλησία τῆς Παναγίας, τήν θαυματουργό εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Βρεφοκρατούσας, ἡ ὁποία κατά τήν παράδοση ἔχει ζωγραφιστεῖ ἀπό τόν Εὐαγγελιστή Λουκά. Ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνας τελέσαμε τήν Ἱερά Παράκληση. Ἐπειτα ἀναχωρήσαμε γιά τήν καταπράσινη περιοχή τῆς Καρίνης μέ τά πολλά νερά καί αἰωνόβια δέντρα καί εἶδαμε τόν πλάτανο τοῦ καλλιτέχνη Θεόφилου, στήν κουφάλα τοῦ ὁποίου συχνά ξεκουραζόταν. Ἐπόμενος σταθμός μας ἦταν ἡ Πέτρα πού βρίσκεται στόν ὄμορφο κόλπο τῆς Καλλονῆς. Ἐκεῖ προσκυνήσαμε τή Μονή τῆς Παναγίας τῆς Γλυκοφιλούσας ἡ ὁποία εἶναι χτισμένη στήν κορυφή ἑνός βράχου ὕψους περίπου 40 μέτρων καί ἔχει γύρω στά 110 σκαλοπάτια. Ἡ θέα ἀπό τήν Μονή ἦταν πραγματικά ἀπίστευτη. Τό πῖο σημαντικό ὅμως τοῦ ὅλου συγκροτήματος εἶναι ὅτι στό ἐξωτερικό μέρος τῆς Μονῆς ὑπάρχει μιὰ τοιχογραφία τῆς Παναγίας στήν ὁποία ὅπου κι ἂν σταθεῖς τό βλέμμα τῆς Παναγίας σέ ἀκολουθεῖ. Τό ἀπόγευμα, ἀφοῦ μᾶς τό ἐπέτρεπε ὁ χρόνος, ἐπισκεφτήκαμε γιά τελευταία φορά τόν Ἅγ. Ταξιάρχη. Ἐκεῖ χάριε στόν Μητροπολίτη μας, μᾶς ἐπέτρεψαν νά προσκυνήσουμε τήν θαυματουργό εἰκόνα χωρίς τό προστατευτικό τζάμι μέ τό ὁποῖο εἶναι καλυμμένη ἡ εἰκόνα καί ἀπαγορεύεται νά τήν ἀγγίξει κανεῖς. Ἡ εἰκόνα τοῦ Ἅγ. Ταξιάρχη ἔχει τήν ιδιότητα νά ἀλλάζει χρῶμα (κοκκινίζει ὅταν ὁ Ἅγιος εὐχαριστιέται ἢ λυπᾶται) καθῶς ἐπίσης

ἀποκτᾶ καί τήν θερμοκρασία τοῦ σώματος.

Τήν ἐπόμενη μέρα, Τρίτη 20/4, ἐπισκεφτήκαμε τήν Ἱερά Μονή τῶν νεοφανῶν Ἀγίων Μαρτύρων Ραφαήλ, Νικολάου καί Εἰρήνης, ὅπου τελέστηκε Θ. Λειτουργία καί προσκυνήσαμε τόν τάφο τους. Ἡ ἐμπειρία ἦταν πραγματικά συγκλονιστική, ιδιαίτερα μέ τόν τρόπο πού μαρτύρησαν οἱ τρεῖς Ἅγιοι καί εἰδικότερα ἀντικρῦζοντας τό πιθάρι πού κάηκε ὀλοζώντανη ἡ 12χρονη τότε Ἁγία Εἰρήνη μέ ζεματιστό λάδι ἀπό τούς Τούρκους.

Παράλειψη θά ἦταν νά μὴν ἀναφέρω ὅτι εἶχαμε τήν εὐκαιρία νά ἐπισκεφτοῦμε ἐργοστάσιο παραγωγῆς οὔζου στό Πλωμάρι καθῶς ἐπίσης καί τόν γραφικό Μόλυβο.

Ἐτσι τελείωσε ἡ ἐκδρομή μας στήν Λέσβο. Φτάνοντας τήν ἐπόμενη μέρα στήν Ἀθήνα, ἐπισκεφτήκαμε τόν Ὅσιο Ἐφραίμ στήν Νέα Μάκρη μέ ἐπιστροφή στήν Κρήτη τό ἀπόγευμα.

Εὐχομαι ὅλοι οἱ Ἅγιοι τῆς Λέσβου νά μᾶς ἔχουν καλά ἐμᾶς καί τίς οἰκογένειές μας καί νά μᾶς ἀξιώσουν πάλι νά τούς ἐπισκεφτοῦμε.

Θά ἤθελα νά εὐχηθῶ ἐπίσης καί στόν Σεβασμιώτατο κ.κ. Ἀμφιλόχιο, τόν ὁποῖο γνώρισα γιά πρώτη φορά καί ὁ ὁποῖος εἶναι ἕνας πραγματικά ὑπέροχος ἄνθρωπος, νά εἶναι καλά, νά τόν ἔχουμε κοντά μας γιά πολλά ἀκόμα χρόνια καί καλή δύναμη καί κουράγιο στό ἔργο του. Ἐλπίζω σύντομα νά ξαναβρεθοῦμε.

Προστατευόμενες περιοχές και διαχείρισή τους (ΜΕΡΟΣ Β)

Του κ. Γωάννου Ἀρνέλλου
Δασολόγου Μελετητοῦ

Όπως ἐπισημάνσαμε στό προηγούμενο ἄρθρο ἡ διαχείριση μιᾶς προστατευόμενης περιοχῆς ἐξαρτᾶται οὐσιαστικά ἀπό τούς κατοίκους της. Τό γιατί, θά προσπαθήσουμε νά ἐξηγήσουμε παρακάτω.

Ὅπως ἀναφέραμε σέ κάθε προστατευόμενη περιοχή ὑπάρχουν:

Τό προστατευτέο ἀντικείμενο, δηλαδή αὐτά τά «συστατικά» τοῦ φυσικοῦ - πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος πού χρήζουν διατήρησης καί προστασίας.

Οἱ πρακτικές τῶν ἀνθρώπων πού χρησιμοποιοῦν τήν περιοχή, πού στοχεύουν στήν βελτίωση τῆς ζωῆς τους.

Ἡ πολιτεία πού μέ βάση τίς πολιτικές, θεσμικές καί διοικητικές δομές της, ἀποφασίζει καί ἐπιβάλλει περιορισμούς, ἐνῶ ταυτόχρονα προσπαθεῖ νά προτείνει τήν πορεία ἀνάπτυξης (κατασκευή ὑποδομῶν, νομοθέτηση, ἐπιδοτήσεις κλπ.).

Θεωρητικά τουλάχιστον θά ἔπρεπε τά τρία παραπάνω μέρη νά συνεργάζονται, ὅμως αὐτό δέν συμβαίνει διότι: α) τό προστατευτέο ἀντικείμενο σχεδόν ποτέ δέν εἶναι πλήρως καί ἀναλυτικά προσδιορισμένο. Αὐτό συμβαίνει γιά δύο κυρίως λόγους.

α) Ὁ πρῶτος ἔγκειται στήν φύση τοῦ ἴδιου του ἀντικειμένου καί ἐξαρτᾶται ἀπό τό πόσο καλά ἡ ἐπιστήμη γνωρίζει τά μέρη τοῦ προστατευτέου ἀντικειμένου καί τό πῶς λειτουργοῦν μεταξύ τους. Συνήθως ἀπαιτοῦνται πολλά χρόνια ἔρευνας γιά νά μπορέσουμε νά διερευνήσουμε σέ ικανοποιητικό βάθος καί ἔκταση ὄλες τίς σημαντικές παραμέτρους. Εἶναι εὐκο-

λα ἀντιληπτό ὅτι ἡ ἔλλειψη γνώσεων ὀδηγεῖ σέ ἀσαφῆ μέτρα προστασίας. Ὁ δεύτερος λόγος ἔγκειται στό ὅτι τά πάντα ἐξελίσσονται καί ἀλλάζουν μέ τόν χρόνο μέ ἀποτέλεσμα νά ὑπάρχει μία σαφῆ ρευστότητα τουλάχιστον ὅσο ἀφορᾶ στίς ἀλληλεπιδράσεις τῶν μερῶν πού συνθέτουν τό προστατευτέο ἀντικείμενο. Αὐτό κάνει τά μέτρα προστασίας τουλάχιστον λιγότερο ἀποτελεσματικά μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου καί δημιουργεῖ τήν ἀνάγκη γιά συνεχῆ ἐπικαιροποίησή τους.

β) Οἱ πρακτικές τῶν ἀνθρώπων ἀλλάζουν μέ τόν χρόνο. Αὐτό ὀφείλεται τόσο στήν τεχνολογική ἐξέλιξη ὅσο καί στήν πολιτιστική, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀλλάζουν συνεχῶς τόσο τά «θέλω» τῶν ἀνθρώπων ὅσο καί οἱ τρόποι πού τά ἐπιτυγχάνουν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εἶναι τό γεγονός ὅτι γεωργός μέ 700 ἐλαιόδεντρα τήν δεκαετία τοῦ '70 θεωροῦνταν πλούσιος καί μποροῦσε μέ ἄνεση νά διατηρεῖ τό σπίτι του, νά σπουδάζει τά παιδιά του, νά ἀποταμιεύει κ.λ.π., ἐνῶ σήμερα ὁ γεωργός μέ τήν ἴδια περιουσία μέ δυσκολία ἐξασφαλίζει τά καθημερινά ἔξοδα καί σαφῶς αἰσθάνεται ὅτι οἱ παλαιότερες πρακτικές δέν εἶναι πλέον ἀρκετές - ἱκανές νά συντηρήσουν τό ἐπίπεδο ζωῆς πού ἐπιθυμεῖ.

γ) Ἡ πολιτεία δέν διαθέτει ικανῆς ἀποτελεσματικότητας δομές, στηρίζεται σέ ἀνθρώπους μέ μικρή ἐνημέρωση καί ἀσαφῆ γνώση, δέν ἔχει τήν πρακτική δυνατότητα νά ἐπιβάλλει ἀποτελεσματικά τούς περιορισμούς πού θέτει, (ἐδῶ ἀναφέρομαι στό ὅτι δέν ὑπάρχει ἀποτελεσματική προληπτική πρακτική, ἐνῶ ὑπάρχει σαφῆς ἐκ τῶν ὑστέρων τιμωρία). Ἐνα ἄλλο σαφές πρόβλημα πού ἔχει ἡ πολιτεία εἶναι ὅτι δέν μπορεῖ νά συμπεριλάβει ἀποτελεσματικά, στά μέτρα πού παίρνει, τίς ἰδιαιτερότητες κάθε τόπου καί τῆς κοινωνίας πού ζεῖ ἐκεῖ. Ἐτσι τά μέτρα εἶναι σχεδόν πάντα γενικά καί τίς περισσότερες φορές ἐμπεριέχουν «ἀδικίες», πού σέ αὐτόν πού τίς ὑφίσταται, φαντά-

ζουν ανούσιες και άδικαιολόγητες.

Όταν εξετάσουμε τό πρόβλημα συνολικά τότε παρατηρούμε ότι είναι απαραίτητη ή συνεννόηση, μία συνεννόηση όμως διαρκής και εξέλισσόμενη. Για νά είναι αποτελεσματική απαιτείται νά είναι σαφής και ειλικρινής. Αυτό όμως είναι ουτοπικό για τίς μέρες μας. Οί λόγοι άφορούν και τά τρία μέρη πού πρέπει νά συνεργαστοῦν. Οί επιστήμονες γνωρίζουν πάρα πολύ καλά ότι στά όρια τής γνώσης δέν υπάρχει σαφήνεια, άρα τό προστατευτέο αντικείμενο παραμένει άσαφές. Οί πολίτες δέν διαθέτουν τήν απαραίτητη γνώση για νά αντιληφθοῦν τίς πραγματικές ανάγκες τής διαχείρισης και δυστυχώς φαίνεται πώς υπάρχει άδυναμία τόσο νά διατυπωθεῖ τό τί θέλουν, όσο και νά συζητηθεῖ αυτό όρθολογικά. Είναι πολύ συνηθισμένο νά άκούγονται και νά διατυπώνονται γνώμες χωρίς επιχειρήματα αλλά μέ τήν χρήση φορτισμένων συναισθηματικά χαρακτηρισμῶν. Ἡ πολιτεία από τήν άλλη πλευρά απαιτεῖ όλοι οί νόμοι και οί όδηγίες της νά είναι διατυπωμένες και νά εφαρμόζονται μέ τήν λογική τοῦ άσπρου-μαύρου. Ἡ ποιότητα και ή αποτελεσματικότητα τής διαχείρισης όμως είναι στήν ζώνη τοῦ γκριζου, (συμβαίνει πολύ συχνά νά παίρνονται μέτρα, νά διαπιστώνεται ότι δέν είναι αποτελεσματικά και νά απαιτοῦνται δύο και τρία και περισσότερα χρόνια για νά λη-

φθοῦν νέα μέτρα τά όποια από τήν στιγμή πού θεσμοθετοῦνται είναι ήδη γνωστό στους ειδικούς ότι είναι και αυτά άναποτελεσματικά).

Τά προβλήματα πού άναδεικνύονται μέ τά παραπάνω, πρακτικά, βρίσκουν λύση μέ τήν άνωθεν έπιβολή άπαγορεύσεων πού στηρίζονται σέ υπεραπλουστευμένες επιστημονικές (δηθεν) περιγραφές τοῦ προστατευτέου αντικειμένου και έπιβάλλονται στους πολίτες, χωρίς ουσιαστικά νά τους συμπεριλαμβάνουν ένεργά στήν διαχείριση. Αυτό σάν γεγονός, δημιουργεί συνθήκες άντιπαράθεσης πού εξασφαλίζουν τήν άποτυχία τής διαχείρισης. Άκούγεται άπαισιόδοξο αλλά άν δοῦμε τήν πορεία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος τίς τελευταίες δεκαετίες (τοπικά και παγκόσμια) θά αντιληφθοῦμε ότι άποτελεῖ τόν κύριο κορμό τής υποβάθμισής του. Ὑπάρχουν ισχυρές άπόψεις πού λένε ότι φταίει ή τεχνολογική εξέλιξη, ή κερδοσκοπία, οί πολυεθνικές πού δέν νοιάζονται για τόν κόσμο αλλά μόνο για τά κέρδη τους κ.λ.π., όμως παρότι αυτά μπορεί νά είναι αίτιες τής υποβάθμισης δέν είναι οί αίτιες για τό ότι δέν υπάρχει σωστή διαχείριση. Δέν υπάρχει σωστή διαχείριση έπειδή επιστήμη, πολίτες και πολιτεία δέν συνεργάζονται αλλά αντίθετα αντιμάχονται ό ένας τόν άλλο.

Ό μόνος τρόπος νά λυθεῖ τό πρόβλημα είναι ή συνεννόηση, ή σωστή έπικοινωνία δηλαδή. Αυτό ξεκινάει από τόν καθένα από έμας, (ανεξάρτητα από τήν θέση και τόν ρόλο πού καλείται νά υπηρετήσει), μέ τό νά μπορέσει νά αναγνωρίσει τόσο τίς εϋθύνες του όσο και τίς ανάγκες τῶν άλλων. Μέ έγωκεντρικές λογικές διασπάμε τήν κοινωνία έμποδίζοντας τήν δημιουργική έπικοινωνία ένῶ ταυτόχρονα δημιουργείται κλίμα έλλειψης έμπιστοσύνης (άντιλαμβάνόμαστε τόν συνομιλητή σάν κάποιον πού προσπαθεῖ νά μάς κοροϊδέψει μόνο και μόνο έπειδή έχει διαφορετική άποψη).

Είναι προφανές ότι τά παραπάνω άπλῶς θίγουν έπιφανειακά τό πρόβλημα. Σέ έπόμενο άρθρο θά περιγράψουμε μεθόδους πού χρησιμοποιούνται για τήν διαχείριση και τήν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Μάρκος Βουντουράκης. Πρωτοπρεσβύτερος

Τὴν 22α Μαρτίου 2010 ἀποδήμησε εἰς Κύριον ἕνας ἄξιος Κληρικός τῆς Μητροπόλεώς μας, ἕνας ταπεινός Λεβίτης τοῦ Κυρίου, ὁ Αἰδεσ. Μάρκος Βουντουράκης, ἐφημέριος τῆς Ἐνορίας Τοπολίων Κισάμου.

Γόνος ἱερατικῆς οἰκογένειας, γεννήθηκε στὰ Τοπόλια Κισάμου τὸ 1922.

Μεγάλωσε μέσα σέ ἕνα χριστιανικό περιβάλλον καί ἀκολούθησε ἀπό πολύ μικρός, σάν ἄλλος Παπαδιαμάντης, τὸν Ἱερέα πατέρα του Τιμολέοντα στίς ἐκκλησίες καί τὰ ξωκλήσια τοῦ χωριοῦ του.

Τὴν ἐκκλησιαστική του παιδεία συμπλήρωσε μέ τὴ φοίτησή του στό Ἐκκλησιαστικό Φροντιστήριο Κορίνθου.

Στὰ ταραγμένα χρόνια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου (1946-1950) ὑπηρετεῖ στὸν ἑλληνικό στρατό. Τὴν περίοδο αὐτὴ ὠριμάζει καί ἡ ἐπιθυμία του γιὰ τὴν Ἱερωσύνη.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφή του στὴ γενέτειρά του διακονεῖ ὡς ἱεροφάτης τὸ ἀναλόγιο τῆς ἐνορίας του καί μετέχει ἐνεργά στὴ λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, βοηθώντας τὸν πατέρα του στὰ ἐφημεριακά του καθήκοντα.

Τὸ 1955 νυμφεύεται τὴν Εὐαγγελία Βαβουλέ, μέ τὴν ὁποία δημιούργησαν μιὰ εὐλογημένη οἰκογένεια.

Τὸ 1959 χειροτονήθηκε Διάκονος καί τὸ 1960 Πρεσβύτερος, ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη πρώην Κισάμου καί Σελίνου κ.κ. Εἰρηναῖο.

Τὴν 1-3-1960 τοποθετήθηκε κανονικός Ἐφημέρος στὴν Ἐνορία Τοπολίων Κισάμου.

Στοργικός ποιμένας, καλὸς λειτουργός, ἀπλός, ταπεινός, εὐγενής διακριτικός καί ἐργατικός πρόσφερε τὴν Ἱερατική του διακονία ὄχι μόνο στὴν Ἐνορία Τοπολίων ἀλλὰ καί στὴν Ἐνορία Ἁγίου Κυρ Ἰωάννου-Τσουρουνιανῶν ἀκόμη γιὰ μεγάλο διάστημα καί μετὰ τὴν συνταξιοδότη του, τὸ 2004.

Ἡ τοπικὴ μας Ἐκκλησία ἀναγνωρίζοντας τὴν προσφορά του τοῦ ἀπένειμε τὸ ὀφίκιο τοῦ Πνευματικοῦ τὸ 1974 καί τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου τὸ 2002.

Καί τώρα πού ὁ μακαριστός παπά-Μάρκος μετέβη στὴν θριαμβεύουσα Ἐκκλησία, ἡ Μητρόπολις μας αἰσθάνεται καί πάλι βαθιὰ τὴν ἀνάγκη νὰ ἐκφράσει τὴ εὐαρέσκειά της καί τίς εὐχαριστίες της γιὰ τὴν μακρὰ καί καρποφόρα ὑπηρεσία του στὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου.

Τὸν εὐχαριστεῖ γιὰ τίς πορεῖες του ἀπὸ τὸ Τοπόλια ὡς τὰ Τσουρουνιανά καί τὸν Ἁγίου Κυρ Γιάννη καί ὡς τὸ Σπήλαιο τῆς Ἁγ. Σοφίας, χεῖμῶνα καλοκαίρι, γιὰ νὰ σπερνιαῖ, νὰ λειτουργήσῃ, νὰ κωνήσῃ κατάκοιτους, νὰ βαπτίσει, νὰ παντρέψῃ.

Τὸν εὐγνωμονεῖ καί τὸν εὐχαριστεῖ πού, κατὰ κοινὴ ὁμολογία, τίμησε τὸ «μέγα τῆς ἱερωσύνης λειτούργημα» καί ἄφησε καλὴ μαρτυρία καί ἀγαθὴ μνήμη στοὺς ἐνοριῖτες του.

Εὐχεταὶ ὅπως ὁ Θεὸς τὸν κατατάξῃ μεταξύ τῶν δικαίων καί τῶν ἁγίων Του.

Αἰωνία ἡ μνήμη του.

Η Έκκλησία σας απαντά...

Ευχαριστούμε έναν αναγνώστη του Περιοδικού μας, ο οποίος μᾶς ἐρωτᾷ σχετικά με τὸ Ἱερό Εὐχέλαιο. Πότε, πῶς καὶ γιατί τελείται;

Εἶναι γεγονός ὅτι πολλοί ἀπό τούς Χριστιανούς μας δέν γνωρίζουν ἐπακριβῶς τήν σημασία καί τὸ νόημα τοῦ Ἱεροῦ Εὐχελαίου, τὸ ὁποῖο εἶναι ἕνα ἀπό τὰ ἐπτά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ Ἐκκλησία βέβαια στό σύνολό Της εἶναι μυστήριο, ἔχει ὁμως θεσμοθετήσει καί τὰ γνωστά σέ ὄλους μας μυστήρια, στοχεύοντας στή σωτηρία τῶν παιδιῶν Της. Ἐνα ἀπό αὐτά λοιπόν εἶναι καί τὸ μυστήριο τοῦ Ἱεροῦ Εὐχελαίου.

Χρειάζεται, νομίζομε, νά ποῦμε κατ' ἀρχήν σέ ποιές περιπτώσεις ΔΕΝ τελοῦμε τὸ Ἱερό αὐτό μυστήριο:

- α) ὅταν ἔχομε ἀναποδιές στή ζωή,
- β) γιά νά μᾶς πᾶνε καλά τὰ πράγματα,
- γ) γιά τὸ καλό,
- δ) γιά λόγους κοινωνικούς,
- ε) γιατί ἔκανε καί ὁ γείτονας,
- στ) γενικά γιατί ἔχομε κάτι σημαντικό (ἐξετάσεις στό σχολεῖο, ταξίδι, ἀγώνα κ.λ.π.),
- ζ) γιά νά κοινωνήσουμε χωρίς νά ἐξομολογηθοῦμε, ἀφοῦ οὕτως ἢ ἄλλως συγχωρητική εὐχή διαβάζει ὁ Ἱερέας.

Ἐάν λοιπόν δέν τελοῦμε τὸ Ἱερό Εὐχέλαιο γιά τούς παραπάνω λόγους, τότε πότε καί γιατί τὸ τελοῦμε; Τὸ Εὐχέλαιο γίνεται κυρίως σέ περιπτώσεις ἀσθενειῶν γι' αὐτό καί ὁ Ἱερέας εὐχεται: «Πάτερ Ἄγιε, ἰατρέ τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων... ἴασαι τόν δοῦλον Σου... ἐκ τῆς περιεχούσης

αὐτόν σωματικῆς καί ψυχικῆς ἀσθενείας...». Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος, ὁ Ἀδελφόςθεος, στήν ἐπιστολή του λέει: «*Εάν κάποιος εἶναι ἄρρωστος, νά προσκαλέσει τούς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας νά προσευχηθοῦν γι' αὐτόν καί νά τόν ἀλείψουν μέ λάδι, ἐπικαλούμενοι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου...*» (Ἰακ. ε', 13-15). Ὅταν λοιπόν σκεπτόμεθα νά τελέσωμε τὸ Ἱερό αὐτό μυστήριο καλό θά εἶναι νά συζητήσουμε τόν λόγο πού θέλομε νά τὸ τελέσωμε καί μᾶς ἀπασχολεῖ μέ τόν Ἱερέα ἢ ἀκόμα καλύτερα μέ τόν πνευματικό μας. Ἐκεῖνος εἶναι ἀρμόδιος νά μᾶς προτείνει τί εἶναι καλύτερο νά γίνει σχετικά μέ τὸ πρόβλημα πού θά τοῦ ἀναφέρουμε (ἀγιασμός, εὐχή, λειτουργία, εὐχέλαιο, ἐξομολόγηση, κ.λ.π.). Ὅπως ὅταν ἔχομε ἕνα πρόβλημα ὑγείας καί μετά ἀπό ἐξέταση στόν γιατρό αὐτός μόνο μᾶς συστήνει τήν κατάλληλη θεραπεία καί τὸ φάρμακο, ἔτσι ἀκριβῶς καί στήν περίπτωση τοῦ Εὐχελαίου. Μόνο ὁ Ἱερέας μπορεῖ νά μᾶς πεῖ. Στό ἐρώτημα ἐπίσης ἐάν ἀπαιτεῖται κάποια προετοιμασία γιά τήν τέλεση τοῦ Μυστηρίου ἢ ἀπάντηση εἶναι θετική. Τοῦ Ἱεροῦ Εὐχελαίου χρειάζεται νά προηγηθεῖ ἐξομολόγηση καί νηστεία. Χρειάζεται νά προετοιμασοῦμε ὅσο τὸ δυνατόν καλύτερα καί νά προσκαλέσουμε τουλάχιστον 2 Ἱερεῖς γιά τήν τέλεσή του. (Κανονικά τὸ μυστήριο τοῦ Εὐχελαίου τελοῦν ἐπτά Ἱερεῖς). Ἐπτά εἶναι καί τὰ Ἀπο-

στολικά καί Εὐαγγελικά ἀναγνώσματα, ἐπτά εἶναι καί οἱ εὐχές. Κατ' οἰκονομία σέ ἔκτακτες περιπτώσεις μπορεῖ νά γίνει καί ἀπό ἕναν Ἱερέα μόνο. Χρειάζεται νομίζω νά σημειώσωμε ἐπίσης, ὅτι ὅσοι κληθοῦν νά παραστοῦν στό Ἱερό Εὐχέλαιο (συγγενεῖς, φίλοι, κ.ἄ.) πρέπει νά ἔχουν ἐπίγνωση τοῦ μυστηρίου, διάθεση νά συμπροσευχηθοῦν καί νά παρακαλέσουν ἀπλά καί ταπεινά.

Τελικά τί δείχνει καί τί σημαίνει τὸ Ἱερό Εὐχέλαιο;

Τί ἄλλο ἀπό τήν ἄπειρη ἀγάπη τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς τόν ἀσθενοῦντα συνάνθρωπό μας. Τήν διάθεση, τὸ ἐνδιαφέρον, τήν οὐσιαστική βοήθεια καί τήν συμμετοχή στόν ἀνθρώπινο πόνο. Ἡ Ἐκκλησία μας διά τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ μυστηρίου συμπάσχει, συμπροσεύχεται, εὐχεται, ἐλπίζει στήν ἴαση τοῦ ἀσθενοῦς μέ τήν παράκληση πρὸς τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό. Νά συμπληρώσωμε ἐπίσης ὅτι τὸ Ἱερό Εὐχέλαιο, εἶναι μία θαυμάσια εὐκαιρία γιά προσευχή καί ἄφεση τῶν συγγνωσῶν ἁμαρτημάτων μας: «*Τὸ Ἱερό Εὐχέλαιο γίνεται καί ἐπὶ ὑγιαίνοντων γιά τή συγχώρηση τῶν ἁμαρτημάτων πού ἀπό ἀγνοία ἢ λήθη ἢ ὅσα ἐξ ἀνεπαρκείας δέν διακρίνει ὡς ἁμαρτήματα ὁ διαπράττων καί τὰ ὅσα ἐκ καταπτώσεως ἀδυνατεῖ νά ἐξαγορεύσει. Ἐπίσης τελεῖται καί ἐπὶ ψυχικῶν ἀσθενειῶν καί ὡς φυγαδευτικό δαιμόνων*».

Γιά οποιοδήποτε θέμα, ἐρώτημα ἢ ἀπορία σας μπορεῖτε νά μᾶς γράψετε στήν ἠλεκτρονική διεύθυνση <http://www.imks.gr/cgi-bin/fpm.cgi>

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

(ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2010)

Ύερατική Σύναξις.

Τό Σάββατο 13 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε Ύερατική Σύναξις στήν ἔδρα τῆς Μητροπόλεωσ μάς. Μετά τήν Θεία Λειτουργία ἡ ὁποία τελέσθηκε στό παρεκκλήσιο τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Οἴκου, (Ἅγιος Οἰκουμένιος), καί τό μνημόσυνο τῶν ἱερατευσάντων καί διακονησάντων κληρικῶν τῆς Μητροπόλεωσ, ἀκολούθησε στό «Φαλδάμειο Οἴκημα» τό Β΄ μέρος τῆς Συνάξεωσ. Ὁ Σεβασμιώτατοσ χαιρετίζοντασ τοῦσ Ύερεῖσ μάσ ὑπενθύμισε τό λόγια του Κυρίου μάσ: *«ὕμεῖσ ἐστέ τό ἄλασ τῆσ γῆσ..., ὕμεῖσ ἐστέ τό φῶσ τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλισ κρυβῆναι ἐπάνω ὄρουσ κειμένη»* (Ματθ. 5, 13-14) καί σημείωσε, μεταξύ ἄλλων, ὅτι *«..ἡ ἱερωσύνη εἶναι ἕνασ ξεχωριστόσ σίβωσ πνευματικῶν ἀγῶνων διαρκείασ προτιρέποντάσ τοῦσ νά ἀγωνίζονται καί νά προσπαθοῦν νά ἀνταποκριθοῦν ἐπιτυχῶσ στήν ὑψηλή ἀποστολή καί διακονία τοῦσ»*. Κατόπιν παρουσίασε τόν προσκεκλημένο ὁμιλητή π. Ἀντίπα Ἁγιορείτη, Γέροντα τοῦ Ἱεροῦ Κελλίου τῆς Ἁγίας Ἄννης, ὁ ὁποῖοσ μίλησε μέ θέμα: *«Παγίδεσ τοῦ διαβόλου στό ἔργο τοῦ Κληρικοῦ-Πνευματικοῦ»*. Μετά τήν μεσιτή καί ζεῖδωρη ὁμιλία ἀκολούθησε γόνιμοσ διάλογοσ: συζήτηση, κατάθεση ἀπόψεων, σκέψεων καί προβληματισμῶν.

Ἐκδήλωση γιά τήν Παγκόσμια Ἡμέρα Παιδικῦ Βιβλίου

Τό Ἐκκλησιαστικό Βιβλιοπωλεῖο τῆς Μητροπόλεωσ μάσ «Ἐσπερία» σέ συνεργασία μέ τό Ἐθνικό Κέντρο Βιβλίου καί τίσ Νεανικές Συνάξεισ τῆς Μητροπόλεωσ «Ἡ Συντροφιά τῆς Χαράσ», καί ἐν ὄψει μάλιστα τῆς Παγκόσμιας Ἡμέρας Παιδικῦ Βιβλίου, ὀργάνωσε τήν Δευτέρα 22 Μαρτίου, ἐκδήλωση στήν αἴθουσα πολ-

λαπλῶν χρήσεων τοῦ «Φαλδάμειο Οἰκήματος» μέ ὁμιλήτρια τήν καταξιωμένη συγγραφέα παιδικῶν βιβλίων κ. Πηνελόπη Μωραῖτου καί μέ θέμα: *«Παῖδι καί Βιβλίο, μία τρυφερή φιλία»*. Τά παιδιά τῶν Νεανικῶν Συνάξεων παρουσίασαν ὁμορφο θεατρικό ἐμπνευσμένο ἀπό παιδικό παραμῦθι.

Ἑορτή Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου

Μέ Θεῖεσ Λειτουργίεσ, Ἐπιμνημόσυνεσ Δεήσεισ, Ἱερέσ Παρακλήσεισ, ὁμιλίεσ καί παρελάσεισ ἐορτάσθηκε καί στήν Μητροπολιτική μάσ περιφέρεια ἡ μεγάλη ἐορτή τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καί τοῦ ἐπανευαγγελισμοῦ τοῦ Γένουσ. Τό ἐσπέρας τῆς ἐορτῆσ ὁ Σεβ. Μητροπολίτησ μάσ χοροστάτησε στόν πανηγυρίζοντα Ἱ.Ν. Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Παλαισχώρασ, ἐνῶ τήν κυριῶνυμο ἡμέρα ἱερούργησε εἰσ τόν ὁμώνυμο ἐορτάζοντα Ἱ. Μητροπολιτικό Ναό, τέλεσε τήν καθιερωμένη Δοξολογία καί τό Τρισάγιο ἐνώπιον τοῦ μνημείου τῶν πεσόντων, ἐνῶ παρακολούθησε τήν μαθητική παρέλαση.

Πορεία προς τό Πάσχα

Τό έσπέρας τής Παρασκευής 26 Μαρτίου ή Ένορία Άγίου Σπυρίδωνος Καστελλίου διοργάνωσε πνευματική έσπερίδα μέ τίτλο «*Λάμπρυνόν μου τίν στολήν τής ψυχής*». Η χορωδία τής Σχολής Βυζαντινής Μουσικής του Ώδειου τής Μητροπόλεως μας υπό τήν διεύθυνση του καθηγητού τής Σχολής, μουσικοδιδασκάλου κ. Γεωργίου Χαχλάκη απέδωσε Ύμνους τής Άγίας και Μεγάλης Έβδομάδος. Η εκπαιδευτικός κ. Εύτυχία Δεσποτιάκη-Πευκιανάκη σχολίασε μέ τρόπο άριστοτεχνικό τούς Ύμνους, βοηθώντας έτσι στήν πληρέστερη κατανόηση τόσο των Ύμνων, όσο και των μεγάλων γεγονότων τής Άγίας και Μεγάλης Έβδομάδος.

Μεγάλη Έβδομάδα

Τά σωτηριώδη και μεγάλα γεγονότα του Θείου Πάθους βίωσε και πάλι ή Χριστιανοσύνη καθώς οι καμπάνες των Έκκλησιών κάλεσαν και πάλι τούς πιστούς στήν βίωση του Θείου Δράματος και διαλάλησαν τό μήνυμα τής Αναστάσεως του Κυρίου μας. Η προσέλευση και άθρόα συμμετοχή των πιστών, διατράνωση και άπόδειξη του βαθύτατου βιώματος του λαού μας που ζωντανεύει ακόμα περισσότερο σέ περιόδους κρίσε-

ων και δοκιμασιών όπως ή παρούσα, υπήρξε συγκινητική. Οι καλές καιρικές συνθήκες βοήθησαν στήν περιφορά των Έπιταφίων, που μέ κατάνυξη πραγματοποιήθηκε και στήν έδρα τής Μητροπόλεως μας, μέ τήν κοινή περιφορά και των τεσσάρων Έπιταφίων των Ένοριών του Καστελλίου.

Ύπαίθρια Άκολουθία τής Άποκαθηλώσεως

Στήν Ένορία Βουλγάρω πραγματοποιήθηκε ή καθιερωμένη πλέον ύπαίθρια τελετή τής Άποκαθηλώσεως, όπου μέ τρόπο παραστατικό ζωντανεύει τό μέγα γεγονός τής Άποκαθηλώσεως του Κυρίου μας.

Έσπερινός τής Άγάπης

Η ιδιαίτερου κάλλους Άκολουθία του Έσπερινού τής άγάπης τελέστηκε στις Ένορίες τής Μητροπόλεως μας τίς πρωινές ώρες τής Κυριακής του Πάσχα. Ο Σεβ. Μητροπολίτης μας τέλεσε τό πρωϊτόν Έσπερινό τής άγάπης στόν Έρό Ναό του Μιχαήλ Άρχαγγέλου μέ τήν συμμετοχή των Έρέων του Καστελλίου και τό άπόγευμα στήν Έρά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Όδηγητρίας Γωνιάς μέ τήν συμμετοχή των Έρέων τής Άνατολικής Κισόμου, όπου και άνα-

γνώσθηκε τό Εὐαγγέλιο τῆς Ἀναστάσεως σέ διάφορες γλῶσσες.

Ἑορτή Ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου καί Εἰρήνης

Προσκεκλημένοι τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λάμπης, Συβρίτου καί Σφακίων κ. Εἰρηνναίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας μετεῖχε εἰς τήν ἑορτή τῶν Ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου καί Εἰρήνης στήν πανηγυρίζουσα ὁμώνυμη Ἱερά Μονή στό Σπήλι. Τῆς πανηγύρεως μετεῖχε καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως κ. Θεόδωρος ἐκ τοῦ κλίματος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας.

Θυρανοίξια Ἱεροῦ Ναοῦ

Τό ἑσπέρας τῆς Τετάρτης τῆς Διακαινισίμου ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας τέλεσε τά θυρανοίξια τοῦ ἱστορικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου (18ος αἰ.) τῆς Ἑνορίας Ροδωποῦ. Ὁ Ναός ἀνακαινίσθηκε ὑπό τήν ἐπίβλεψη τῆς 28ης Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, καί μέ δαπάνες τῆς Ἑνορίας Ροδωποῦ καί τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ. Στόν ἀκούραστο Ἐφημέριο τῆς Ἑνορίας Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. π. Ἀντώνιο Πατεράκη καί τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο ἀξίζουν θερμά συχαρη-

τήρια γιά τόν ζήλο καί τό ἐνδιαφέρον τους.

Ἑορτή Ζωοδόχου Πηγῆς

Κατά τήν ἑορτή τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἑορτάζει καί ἡ ὁμώνυμος Ἱερά Γυνακεία Κοινοβιακή Μονή Παρθενῶνος τῆς Μητροπόλεως μας. Ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας τέλεσε τόσο τήν ἑσπερινή Ἀκολουθία, ὅσον καί τήν Θεία Λειτουργία τῆς ἑορτῆς.

Προσκυνηματική Ἐκδρομή

Ἀπό 15ης ἕως καί 21ης Ἀπριλίου ἡ Μητρόπολις μας διοργάνωσε προσκυνηματική ἐκδρομή στά προσκυνήματα τῆς Εὐβοίας, (Ἵοσιο Ἰωάννη τόν Ρῶσο καί Ἵοσιο Λαβίδ), ὡς ἐπίσης καί στήν Μυτιλήνη. Ἡ ὁμάδα τῶν πενήντα προσκυνητῶν, τήν ὁποία συνόδευαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος, ὁ Πανοσ. Ἡγούμενος τῆς Πατριαρχικῆς Μονῆς Ὁδηγητρίας Γωνιάς κ. Χρῦσανθος καί ὁ διάκονος π. Ἐλευθέριος Τατέλος ἐζησε μοναδικές ἐμπειρίες πνευματικῆς ἀνάτασης προσκυνῶντας τά ἱερά σεμνεῖα τῆς νήσου Λέσβου, μετέχοντας στήν μεγάλη ἑορτή καί πανήγυρη τοῦ Ταξιάρχου στό Μανταμάδο, σέ Θεία Λειτουργία στήν Ἱ. Μ. Ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου καί Εἰρήνης, στήν Ἱερά

Παράκληση ενώπιον τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνης τῆς Παναγίας τῆς Ἀγιάσου, ὡς ἐπίσης καί στό προσκύνημα τοῦ Ὁσίου Ἐφραίμ τῆς Νέας Μάκρης. Τό ὁδοπορικό αὐτό, σύμφωνα μέ τίς μαρτυρίες τῶν μετεχόντων, πλούτισε σέ ἐμπειρίες καί βιώματα τίς ψυχές καί τίς καρδιές ὄλων.

Ἑορτή Ταξιάρχου Μιχαήλ

Προσκεκλημένοι τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυθήνης κ. Χρυσοστόμου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας μετεῖχε εἰς τήν πανήγυρη τοῦ Ταξιάρχου στό Μανταμάδο, ὁ ὁποῖος ἐορτάζει τήν ἐπέτειο τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ναοῦ κατά τήν Κυριακή τῶν Μυροφόρων. Τοῦ Ἑσπερινοῦ χοροστάτησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καστορίας κ. Σεραφεῖμ, τήν δέ κυριώνυμο ἡμέρα τελέστηκε πολυαρχιερατικό συλλεῖτουργο, στό ὁποῖο μετεῖχαν Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καί τῆς Ἑλλάδος, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ καί Ἁγίου Ὁρους κ. Νικοδήμου. Ἀκολούθησε λιτάνευσις καί ἡ εὐλογία τοῦ παραδοσιακοῦ «κισκέκ(1)». Συγκινητική ὑπῆρξε ἡ προσέλευσις τῶν χιλιάδων προσκυνητῶν, περί τίς πενήντα χιλιάδες, ὡς ἐπίσης καί οἱ ἑκατοντάδες τσιμαρνηδες προσκυνητές (κατά πλειοψηφία νέοι στήν ἡλικία), οἱ ὁποῖοι προσῆλθαν πεζοπόροι στό προσκύνημα διανύοντας ἀπόστασις ὑπεράνω τῶν σαράντα χιλιομέτρων, περιμένοντας ὑπομονετικά στήν σειρά γιά νά προσκυνήσουν τήν μοναδική στόν κόσμο ἀνάγλυφη παράστασις (εἰκόνα) τοῦ Ταξιάρχου φτιαγμένη ἀπό χῶμα καί τό αἷμα τῶν μοναχῶν πού εἶχαν σφάξει οἱ πειρατές τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀγαρνῶν.

Ἑορτή Ἁγίου Γεωργίου

Προσκεκλημένοι τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας μετεῖχε εἰς τήν ἐορτή τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος τιμᾶται στήν μνήμη τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου. Ὁ Ἐπίσκοπός μας χοροστάτησε στόν Ἑσπερινό τῆς

ἐορτῆς ὅπου καί ὁμίλησε καταλλήλως, τήν δέ κυριώνυμο ἡμέρα ἔλαβε μέρος στό Ἀρχιερατικό συλλεῖτουργο, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λάμπης, Συβρίτου καί Σφακίων κ. Εἰρηναίου. Στήν Θεία Λειτουργία ἔλαβαν μέρος ἐκτός τοῦ Ποιμενάρχου καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Ἀνδρέας. Μεγάλος ὑπῆρξε ὁ ἀριθμός τῶν πιστῶν πού προσῆλθε κατά τό ἐορταστικό δῆμηρο, ἡ δέ φιλοξενία τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου ὑπῆρξε ἀβραμιαία καί ἀρχονική.

Ἑθελοντική Αἱμοδοσία

Ἡ Μητρόπολις μας σέ συνεργασία μέ τό Ἄννουσάκειο Ἰδρυμα, τό τμήμα Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Κισάμου, τόν Ἑθελοντικό Σύνδεσμο «Φίλοι τοῦ Ἄννουσάκειου Ἰδρύματος», τόν Σύλλογο Κυριῶν καί Δεσποινίδων Κισάμου, τό «Σχολεῖο Δεύτερης Εὐκαιρίας», τόν Ἀθλητικό Ποδοσφαιρικό Ὅμιλο «Θύελλα» καί τό ΕΠΑΛ Κισάμου, διοργάνωσαν στίς 28 Ἀπριλίου ἐθελοντική αἱμοδοσία, στό Κέντρο Ὑγείας Κισάμου, στήν μνήμη τῶν νεαρῶν θυμάτων ἀπό τά τροχαῖα ἀτυχήματα στήν εὐρύτερη περιοχῆ. Σύνθημα τῆς ἐκοστρατείας αὐτῆς νά μὴν λείψει κανεῖς ἀπό τό κοινό αὐτό ἀντάμωμα ἐλπίδας, ἀλληλεγγύης καί συμπαράστασις στό Θεῖο δῶρο πού λέγεται ζωή. Ἡ συμμετοχή καί προσέλευσις ἐθελοντῶν αἱμοδοτῶν ὑπῆρξε συγκινητική.

ΔΩΡΕΕΣ

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

Ίωάννης Χουδαλάκης εις μνήμην τῆς μητρός του Ἐλευθερίας	100€
Ἀριστέα Ἀνδρονικάκη	100€
Μαρία Δερουκάκη	200€
Δημοσθένης Καρτσωνάκης	50€
Ἀνώνυμος	1.000€
Χρυσούλα Φουντουλάκη εις μνήμην γονέων καί ἀδελφῶν της	100€
Ἐνορία Παλαιχώρας Σελίνου	250€
MAMIDOL - JETOIL A.E.	5.000€
Γεωργία Φαραντάκη εις μνήμην συζύγου της Χριστοφόρου	80€
Ἀνώνυμος	5.000€
Ἀνώνυμος	250€
Δήμητρα Μπαμπουνάκη	50€
Ἐνορία Μοθιανῶν-Γλώσσης	150€
Ίωάννης Τερεζάκης εις μνήμην τῶν γονέων του Μιχαήλ καί Ἀλεξίας καί τῆς συζύγου του Σωτηρίας	100€
Βασίλειος Τσουρουδιακάκης	100€
Θεόδωρος Καπῆς 1 δοχεῖο λάδι	
Ἐνορία Νοχιῶν 3 δοχεῖα λάδι	

Ἑποδοχή τοῦ Χριστοῦ

Μία εὐσεβῆς γυναίκα παρακαλοῦσε στίς προσευχές της τόν Κύριο νά τήν ἐπισκεφθεῖ κάποια μέρα μέ τούς Μαθητές Του στό σπίτι της, ὅπως ἐπισκέφτηκε τήν Μάρθα καί τήν Μαρία (Λουκ. 10,38) καί νά τούς φιλοξενήσει. Ὁ Κύριος δέχθηκε νά ικανοποιήσει τό αἴτημά της καί τῆς ὑποσχέθηκε ὅτι, τήν τάδε ἡμέρα θά τήν ἐπισκεπτόταν. Ἡ εὐσεβῆς γυναίκα ἦταν βαθιά συγκινημένη καί χαρούμενη καί ἄρχισε ἀμέσως τίς προετοιμασίες. Ἐκανε μεγάλες προμήθειες καί πολλά ἔξοδα καί τήν ὀρισμένη ἡμέρα ἦταν ἔτοιμη νά ὑποδεχθεῖ τόν Χριστό μέ τούς Μαθητές Του καί νά τούς προσφέρει ἕνα πλούσιο τραπέζι.

Κατά τό μεσημέρι κτυπάει τό κουδούνι καί παρουσιάζεται μία φτωχή γυναίκα καί τῆς ζητάει μερικά τρόφιμα γιά τά ὄρφανά παιδιά της. Τήν διώχνει καί τῆς λέγει νά φύγει γρήγορα, διότι περιμένει νά ὑποδεχθεῖ καί νά φιλοξενήσει κάποιον ὑψηλό ἐπισκέπτη. Μετά ἀπό λίγο, κάποιος ἄλλος κτυπάει τό κουδούνι καί ζητάει μερικά ροῦχα γιά τήν οἰκογένειά του. Ἡ γυναίκα διώχνει καί αὐτόν, λέγοντας νά ἔλθει ἄλλη ἡμέρα, διότι σήμερα δέν εὐκαιρεῖ. Τό ἀπόγευμα, τρίτος ἐπισκέπτης κτυπάει τό κουδούνι καί τήν παρακαλεῖ γιά κάποια βοήθεια. Τόν διώχνει ὁμως καί αὐτόν καί τοῦ κλείνει μέ ἀγανάκτηση τήν πόρτα. Τό τραπέζι βεβαίως εἶναι ἔτοιμο μέ πλούσια φαγητά, ποτά, γλυκά, λουλούδια καί ὅλα τά ἀγαθά. Ὁ Χριστός ὁμως δέν παρουσιάζεται...

Ἡ γυναίκα ἀνησυχεῖ καί εἶναι πολύ στενοχωρημένη διότι ἔγιναν τόσα ἔξοδα καί προετοιμασίες. Τήν ἄλλη ἡμέρα, ἀνησυχη ἢ εὐσεβῆς γυναίκα, ἐνδιαφέρθηκε καί βρῆκε τόν Χριστό καί τόν ρώτησε γιά τήν αἰτία τῆς ἀπουσίας Του. Ἐκανα μεγάλες προετοιμασίες Κύριε καί σέ περίμενα μέ λαχτάρα ὅλη τήν ἡμέρα. Τί συνέβη ἄραγε καί δέν ἦλθες; Καί ὁ Κύριος τῆς ἀπάντησε: Ἦλθα τρεῖς φορές στό σπίτι σου, κτύπησα τό κουδούνι, ἀλλά μέ εἰδίωξες καί ἔφυγα....

«Ἀνθολογία Ἀνεκδότων»

Μητροπολίτου Ἐδέσσης Κυροῦ Χρυσσοστόμου

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ

ΣΕ ΜΟΣΧΑ - ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ - ΝΤΙΒΕΓΙΕΒΟ - ΟΣΙΟ ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΟΥ ΣΑΡΩΦ - ΖΑΓΚΟΡΣΚ

14-22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2010, ΜΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΠΤΗΣΗ

9 ΗΜΕΡΕΣ / 8 ΝΥΧΤΕΣ

(15 - 21 Απριλίου 2010

Συνοδός: Ο Σεβ. Μητροπολίτης Κισάμου & Σελίνου κ. Αμφιλόγιος

1^η ημέρα.

Τετάρτη 14/07/10. ΧΑΝΙΑ - ΠΡΑΚΛΕΙΟ - ΜΟΣΧΑ:

Αναχώρηση τό μεσημέρι από Κίσαμο - Χανιά για τό αεροδρόμιο του Ήρακλείου καί μέ απευθείας πτήση για Μόσχα. Μετά τήν άφιξη καί τίς σχετικές διατυπώσεις μεταφορά καί τακτοποίηση στό ξενοδοχείο μας. Διανυκτέρευση.

2^η ημέρα.

Πέμπτη 15/07/10. ΜΟΣΧΑ - ΝΤΙΒΕΓΙΕΒΟ - ΟΣΙΟΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΟΥ ΣΑΡΩΦ:

Αναχώρηση τό πρωί για Ντιβέγιεβο μέσω Μούρομ. (Απόσταση 460χλμ). Άφιξη καί τακτοποίηση στό ξενοδοχείο. Γεύμα. Μεταφορά στό Μοναστήρι του Όσιου Σεραφείμ του Σάρωφ.

3^η ημέρα.

Παρασκευή 16/07/10. ΝΤΙΒΕΓΙΕΒΟ - ΜΟΣΧΑ:

Η μέρα ξεκινά μέ Θεία Λειτουργία στή Μονή του Όσιου Σεραφείμ. Θά έχουμε τήν ευκαιρία νά γνωρίσουμε τό Μοναστήρι πού ίδρυσε ό μεγαλύτερος Άγιος τής Ρωσίας, ό Όσιος Σεραφείμ του Σάρωφ. Έπιστροφή στήν Μόσχα. Δείπνο. Διανυκτέρευση.

4^η μέρα.

Σάββατο 17/07/10. ΜΟΣΧΑ:

Θά ξεκινήσουμε τήν ξενάγηση τής πόλης από τήν Κόκκινη Πλατεία, θά επισκεφτούμε τό μνημείο Μήνιν καί Ποζάρσκι, τόν ιστορικό Ναό του Άγ. Βασιλείου μέ τούς 9 κρεμμυδόσχημους τρούλους καί τήν Παναγία του Καζάν, τό Κρεμλίνο, τό σύμβολο τής Μόσχας, τό καμπαναριό του Ίβάν του τρομερού - τό μεγάλο κανόνι - τήν καμπάνα Τσαρίνα. Ακολουθώντας τό μεγάλο παλάτι του Κρεμλίνου, τήν Γερουσία, τό Παλάτι των Συνεδρίων, τό Θησαυροφυλάκιο, τό παλαιότερο μουσείο τής Ρωσίας μέ τίς μοναδικές συλλογές κοσμημάτων, σταυρών, θρόνων, άμαξών, αυτοκρατορικών ένδυμάτων καί άλλων σημαντικών ένθεμάτων - τό αρχιτεκτονικό συγκρότημα όπου άρχιζε καί τελείωνε ή ζωή των Τσάρων - μέ τόν ναό του Εύαγγελισμού τής Θεοτόκου όπου βαπτίζονταν. Τόν ναό τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου όπου γινόταν ή στέψη τους καί τόν ναό του Αρχαγγέλου όπου γινόταν ή ταφή τους. Σημεία γνωστά καί άγνωστα, τό Πανεπιστήμιο, τό Θέατρο Μπολσόι, τίς όχθες του ποταμού Μόσχοβα, τά ύπεροχα αρχιτεκτονικά τής μνημεία - σπίτια, αγάλματα, θέατρα - παλάτια, πλατείες, πάρκα καί λεωφόρους τής πόλης. Θά δούμε τό μοναστήρι Νοβοντέβιτσι, ένα από τά ώραιότερα καί άρμονικότερα αρχιτεκτονικά συμπλέγματα καί από τά πλέον γνωστά ιστορικά μνημεία του 16ου αιώνα στή Μόσχα. Σέ αυτό μόνασαν γυναίκες τής Ρωσικής άριστοκρατίας, άδελφές καί σύζυγοι Τσάρων. Υπάρχουν 5 εκκλησίες καί στό ιστορικό κοιμητήριο αναπαύονται μεταξύ άλλων ή κόρη του Ίβάν του τρομερού - οί άδελφές του Μ. Πέτρου, διάσημοι συγγραφείς, φιλόσοφοι καί ποιητές. Θά μπορούμε στό μετρό πού εγκαινιάστηκε τό 1935 καί πού οί σταθμοί μοιάζουν περισσότερο μέ ύπόγεια παλάτια στολισμένα μέ έντυπωσιακούς πολυελαίους, σπάνιους πίνακες ζωγραφικής, περίτεχνα βιτρό καί σπουδαία γλυπτά. Θά καταλήξουμε στήν λεωφόρο Άρμπάτ τό φημισμένο πεζόδρομο μέ τά δεκάδες καταστήματα, γραφικά καφενεία καί έστιατόρια. Δείπνο. Διανυκτέρευση.

5^η ημέρα.

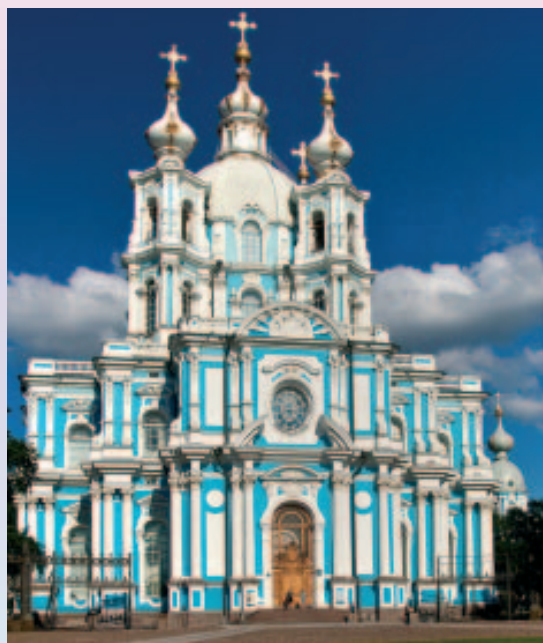
Κυριακή 18/07/10. ΜΟΣΧΑ:

Τό πρωί θά μεταφερθούμε (για τήν Θεία Λειτουργία) στήν μεγαλοπρεπή Μητρόπολη τής Μόσχας στό Ναό του Σωτήρος. Στή συνέχεια θά επισκεφτούμε τήν Ί.Μ Ντοσκόι όπου βρίσκεται ό τάφος του Άγιου Πατριάρχη Τύχωνος του νεομάρτυρος. Έπίσης στήν Ί.Μ. Άγιου Δανιήλ έδρα του Πατριάρχη Πασών των Ρωσίων, όπου φυλάσσονται τά λείψανα του Άγιου Δανιήλ του Μοσχοβίτη. Μεταφορά στήν γυναικεία Ί.Μ. τής Άγίας Σκέπης, όπου φυλάσσονται τά λείψανα τής Άγίας Ματρώνης τής τυφλής. Δείπνο. Τό βράδυ προαιρετικά φολκλορικό πρόγραμμα. Ένα ύπερθέαμα μέ τοπικούς χορούς από όλη τή Ρωσία. Δείπνο. Διανυκτέρευση.

6^η ημέρα.

Δευτέρα 19/07/10. ΜΟΣΧΑ - ΖΑΓΚΟΡΣΚ - ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ:

Σήμερα θά δούμε τό Σέρκιεβ Ποσάντ (Ζαγκόρσκ) 70 χιλιόμετρα από τήν Μόσχα, μία παραμυθένια Ρωσική πολιτεία του 14ου αιώνα γνωστή ως τό θρησκευτικό κέντρο τής Ρωσίας καί έδρα τής Ρωσικής Όρθόδοξης Έκκλησίας. Έδώ βρίσκεται τό περίφημο μοναστήρι πού ίδρυσε ό Άγιος Σέργιος Ραντονέζ τό 1340, του οποίου τό σκήνωμα βρίσκεται στήν άγιογραφημένη από τόν Άντρέι Ρουμπλιώφ εκκλησία. Θά δούμε τίς εκκλησίες τής Κοιμήσεως, τής Άγίας Τριάδας, τήν τραπεζαρία καί τό πενταόροφο κωδωνοστάσιο. Μεταξύ άλλων θά προσκυνήσουμε τόν τάφο του διαφωτιστή τής Ρωσίας Άγιου Μάξιμου του Έλληνα. Τό απόγευμα μεταφορά στό αεροδρόμιο καί πτήση για Άγία Πετρούπολη όπου θά έχουμε μία πρώτη γνωριμία μέ τήν «Βενετία του Βορρά», τήν ύπέροχη αυτή πόλη (από τίς όμορφότερες στον κόσμο). Θά δούμε τά κυριότερα άξιοθέατα όπως τήν πλατεία των άνακτόρων, τήν πλατεία των τεχνών, τόν θερινό κήπο, τό πεδίο του Άρεως, τό κλασικό συγκρότημα τής πλατείας τής Γερουσίας μέ τό άγαλμα του «Μπρούτζινου Καβαλάρη», τό κατα-

δρομικό Άβρора, τό θέατρο «Μαρίνσκι» (πρωίην Κύρωφ), τά υπέροχα αρχιτεκτονικά συγκροτήματα, τίς εκκλησίαις καί τά μνημεία πού συνυπάρχουν άρμονικά μέ τό ύδάτινο στοιχείο. Μεταφορά καί τακτοποίηση στό Ξενοδοχείο. Δείπνο. Διανυκτέρευση.

7η ήμέρα.

Τρίτη 20/07/10. ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ:

Μετά τό πρωινό θά Ξεναγηθοϋμε στους χώρους του φρουρίου Πέτρου καί Παύλου, όπου στην όμώνυμη εκκλησία αναπαύονται όλοι οι Ρώσοι Τσάροι από τό Μέγα Πέτρο καί μετά. Θά έπισκεφτοϋμε τον Καθεδρικό Ναό του Άγιου Ίσαάκ, έναν από τους πιο έντυπωσιακούς καί μεγαλύτερους Καθεδρικούς ναούς στην Εϋρώπη. Θά δοϋμε τον Ναό της Παναγίας του Καζάν όπου καί ή όμώνυμη θαυματουργή εικόνα. Έπίσκεψη στην Λάβρα του Άλεξάντερ Νέφσκι, ή όποία διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο στην ιστορία της Έκκλησίας καί την πνευματική ζωή της Ρωσίας. Έντός της μονής είναι θαμμένος ό κορυφαίος Ρώσος λογοτέχνης Φ. Ντοστογιέφσκι, ό διάσημος μουσικός Π. Τσαϊκόφσκι καί άλλες γνωστές προσωπικότητες της πολιτικής, των γραμμάτων καί της τέχνης. Στη συνέχεια μετάβαση στό Πέτεροχοφ (25 χλμ), ένα άληθινό στολίδι της Ρωσικής αρχιτεκτονικής, μία πόλη όλόκληρη από καταπράσινους κήπους καί πάρκα, σιντριβάνια επίχρυσα καί πλούσια σε θησαυρούς παλάτια. Δείπνο. Διανυκτέρευση.

8η ήμέρα.

Τετάρτη 21/07/10. ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ:

Έπίσκεψη - Ξεναγήση στην Ί.Μ. του Άγιου Ίωάννη της Κρονστάντης όπου βρίσκονται τά Ίερά λείψανά του. Θά πάμε στό παρεκκλήσι της Άγίας Ξένιας της διά Χριστόν Σαλής. Στη συνέχεια έπίσκεψη στό διάσημο μουσείο Έρμιτάζ πού στεγάζεται στα χερμαρινά ανάκτορα των Τσάρων επάνω στην προκυμαία του ποταμού Νέβα, τά όποια χτίστηκαν τό 1754 από τον Μεγάλο Πέτρο καί είναι από τά μεγαλύτερα μουσεία του κόσμου, οι συλλογές του αριθμοϋν περισσότερα από 3.000.000 εκθέματα από την προϊστορική εποχή ως τίς μέρες μας. Στίς συλλογές συμπεριλαμβάνονται αυθεντικοί πίνακες του Ντά Βίντσι, Ραφαέλ, Τιτσιάνο, Ρέμπραντ, Έλ Γκρέκο, Μονέ, Ρενουάρ, Σεζάν, Βάν Γκόγκ, Γκωγκέν, Πικάσο, Ματίς, γλυπτά του Ροντέν, κ.ά. Ίδρύθηκε από την Μεγάλη Αϊκατερίνη τό 1764. Τό έσωτερικό του διακοσμήθηκε από αξιόλογους αρχιτέκτονες καί γλύπτες του 18ου - 19ου αιώνα. Φεύγοντας από τό Μουσείο θά έχουμε μία χαλαρωτική κρουαζιέρα στό Νέβα ποταμό καί στα κανάλια, για μία άλλη άποψη της πανέμορφης πόλης. Χρόνος έλεύθερος για βόλτες στην γνωστή Λεωφόρο Νέφσκι μέ τά πλούσια καταστήματα καί τά υπέροχα έστιατόρια καί καφέ. Δείπνο. Διανυκτέρευση.

9η ήμέρα.

Πέμπτη 22/07/10. ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ - ΜΟΣΧΑ - ΗΡΑΚΛΕΙΟ - ΧΑΝΙΑ:

Άναχώρηση τό πρωί για τό αεροδρόμιο καί μέσω Μόσχας για Ηράκλειο καί στην συνέχεια για Χανιά - Κίσαμο. Τέλος εκδρομής.

ΤΙΜΗ ΑΝΑ ΑΤΟΜΟ
ΣΕ ΔΙΚΛΙΝΟ ΔΩΜΑΤΙΟ: 1.350€
ΚΟΣΤΟΣ ΒΙΖΑΣ-ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ
ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΦΟΡΟΙ ΑΕΡΟΠΡΟΜΙΩΝ,
ΣΥΝΟΛΟ: 250€
(ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΓΙΑ
ΜΟΝΟΚΛΙΝΟ ΔΩΜΑΤΙΟ: 340€)

Η ΤΙΜΗ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ:

- * Μεταφορά Κίσαμος - Χανιά - Ηράκλειο - Χανιά - Κίσαμος
- * Άεροπορικά εισιτήρια Ηράκλειο - Μόσχα - Άγία Πετρούπολη - Μόσχα - Ηράκλειο.
- * Μεταφορές από/πρός αεροδρόμια/ξενοδοχεία στό έξωτερικό.
- * 4 διανυκτερεύσεις στην Μόσχα σε 4* Ξενοδοχείο μέ πρωινό μπουφέ καί δείπνο καθημερινά.
- * 1 διανυκτέρευση στό Ντιβέγεβο σε Ξενοδοχείο 3* μέ πρωινό καί δείπνο.
- * 3 διανυκτερεύσεις στην Άγία Πετρούπολη σε Ξενοδοχείο 4* μέ πρωινό μπουφέ & δείπνο καθημερινά.
- * Ξεναγήσεις σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα μέ έλληνόφωνους διπλωματούχους Ξεναγούς.
- * Είσοδοι στα μουσεία στην Μόσχα καί την Άγία Πετρούπολη
- * Έμπειρος άρχηγός/συνόδός του γραφείου.
- * Άσφάλεια Άστικής ευθύνης.
- * Φιλοδωρήματα καί άχθοφορικά.
- * Ταξιδιωτική τσάντα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - Ταξιδιωτικά έγγραφα:

Διαβατήριο νέου τύπου μέ τουλάχιστον έξάμηνη ισχύ. ΒΙΖΑ ΡΩΣΙΑΣ. Πά την έκδοση της βίζας χρειάζομαστε τό διαβατήριό σας καί μία έγχρωμη πρόσφατη φωτογραφία, τό άργότερο 20 μέρες πριν την προγραμματισμένη αναχώρηση. Η έκδοση της βίζας είναι έφικτή καί σε διάστημα λιγότερο των 20 ημερών ακολουθώντας επείγουσα διαδικασία μέ έπιπλέον καταβολή χρημάτων, 50 ευρώ ανά άτομο.

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΜΕΣΑ ΜΕ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ 350€ ΚΑΙ ΕΞΩΦΛΗΣΗ ΕΩΣ 23/06/10

Όροι της εκδρομής (παρακαλοϋμε διαβάστε τους)

Τό γραφείο δέ φέρει καμία ευθύνη για ότιδήποτε ήθελε προκύψει, μέ υπαιτιότητα των μεταφορικών μέσων πού δέν του άνήκουν ή ό,τι άλλο δέν άφορά την όργάνωση από τό γραφείο καί κάθε άλλο συμβάν. Επίσης για τά έξοδα πού θά προκύψουν από τό συμβάν αυτό, όπως στάσεις, άπεργίες, άλλαγή δρομολογίων, καθυστερήσεις λόγω καιρικών συνθηκών κ.λ.π. Επίσης δέν ευθύνεται για άπώλεια άποσκευών. Για λόγους όργανωτικούς ή άπρόβλεπτον γεγονότος δυνατή ή άλλαγή της σειράς των εκδρομών καί των Ξεναγήσεων, χωρίς να παραληφθεί τίποτα από τό πρόγραμμα. Στίς μεγάλες διαδρομές είναι ύποχρεωτική ή άλλαγή θέσεων στα λεωφορεία, πηγαίνοντας προς τά πίσω καί οι τελευταίοι μπροστά. Κάθε επιβάτης δικαιούται για μεταφορά μία χειραποσκευή καί μία άποσκευή βάρους 20 κιλών. Αναγράφετε στίς άποσκευές άπαραιτήτως τό όνομα καί τή διεύθυνσή σας.

Πληροφορίες - Κρατήσεις θέσεων:
Βιβλιοπωλείο Ί. Μητροπόλεως Κισάμου & Σελίνου
κ. Έμμανουήλ Μποτωνάκης, (ώρες γραφείου)
τηλ: 28220-22128, έσωτερικό 5

